

STOP **GEWELD**

**NATIONAAL ACTIEPLAN TER BESTRIJDING
VAN ALLE VORMEN VAN
GENDERGERELATEERD GEWELD
| 2015-2019**

Nationaal actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld 2015-2019

I. Inleiding

België zet zich al vele jaren in voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld omdat het dit als een kernelement van de gelijkheid van vrouwen en mannen beschouwt. Ondanks de weg die reeds werd afgelegd, blijft gendergerelateerd geweld¹ een belangrijke bekommernis voor ons land.

In 2014 werden er 39.668 klachten met betrekking tot partnergeweld ingediend bij de politie. Er werden ook 2.882 klachten wegens verkrachting geregistreerd door de politie. Volgens een recente studie van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) over geweld tegen vrouwen² heeft 78 % van de slachtoffers in België de ernstigste daad van geweld, die hen door een partner is aangedaan, niet aangegeven bij de politie of een andere instantie. Slechts 33 % van de slachtoffers heeft erover gepraat met hun dokter of een verzorgingscentrum, 22 % met de politie, 18 % binnen een ziekenhuis, 17 % met een juridische dienst of een advocaat en 10 % met sociale diensten. Volgens de Veiligheidsmonitor 2008-2009 wordt slechts 7,2 % van de seksuele misdrijven (aanrandingen, verkrachtingen, exhibitionisme, en zo meer) aangegeven.

De prevalentiecijfers met betrekking tot partner- en seksueel geweld zijn volgens hetzelfde onderzoek van de FRA veel hoger dan het aantal klachten dat de politie registreert. Volgens de cijfers van dit onderzoek geeft 24 % van de vrouwen aan dat ze vanaf hun vijftiende het slachtoffer zijn geweest van fysiek en/of seksueel geweld door hun (huidige of vroegere) partner en 36 % van de vrouwen is het slachtoffer geweest van fysiek en seksueel geweld, ongeacht de dader ervan. Bovendien verklaart 13% van de vrouwen het slachtoffer te zijn geweest van seksueel geweld vanaf de leeftijd van 15 jaar en 14% vóór die leeftijd.

Volgens een andere studie over de ervaringen van vrouwen en mannen inzake psychologisch, fysiek en seksueel geweld die het Instituut in 2010 liet uitvoeren³, verklaren 15 % van de vrouwen en 10 % van de mannen in de afgelopen 12 maanden het slachtoffer geweest te zijn van geweld door hun partner of ex-partner. Deze studie toont aan dat vrouwen vaker slachtoffer zijn van ernstigere vormen en vaker voorkomende vormen van partnergeweld. Ze toont echter ook aan dat mannen minder vaak dan vrouwen hun ervaringen met partnergeweld delen (64,8% van de vrouwen tegenover 39,2% van de mannen). Vermoedelijk verhoogt het stereotiepe beeld van mannen de drempel om hulp te zoeken of klacht neer te leggen. Er moet dan ook meer aandacht geschonken worden aan het geweld, zowel partnergeweld als seksueel geweld, dat door mannen ondergaan wordt, omdat dit nog vaak verborgen blijft.

¹ Zie bijlage 2: definitie van gendergerelateerd geweld.

² Zie <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

³ Zie http://igvm-iefh.belgium.be/nl/onderzoek/ervaringen_van_vrouwen_en_mannen_met_gendergerelateerd_geweld

Gendergerelateerd geweld is echter ruimer dan enkel partner- en seksueel geweld. Volgens de in 2014 bijgewerkte prevalentiestudie naar besneden vrouwen en meisjes die er het risico op lopen⁴, wordt geschat dat 13.112 meisjes en vrouwen “zeer waarschijnlijk al besneden zijn” en 4.084 meisjes en vrouwen “een risico op besnijdenis liepen”. Wat betreft gedwongen huwelijken en zogenaamd eengerelateerd geweld, is het zeer moeilijk om over echte prevalentiecijfers te beschikken gezien het verborgene en familiale karakter ervan. Niettemin tonen verschillende onderzoeken aan dat er regelmatig gevallen van beide vormen van geweld worden gemeld bij de organisaties die instaan voor de hulpverlening aan slachtoffers. Bovendien wordt het zeer vaak aangehaald als motief bij asielaanvragen.

Uit al deze studies en cijfers blijkt dat alle vormen van gendergerelateerd geweld nog vaak verborgen blijven. Veel slachtoffers vinden het bovendien nog altijd moeilijk om de ondergane feiten van geweld te erkennen en te benoemen en twijfelen nog steeds om hierover met derden te praten.

Deze cijfers moeten een aansporing zijn om nog meer inspanningen te leveren voor de preventie van en de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

II. Nationaal actieplan ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld

Sinds 2001 concretiseert België zijn beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld via een nationaal actieplan (NAP) met betrokkenheid van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. Dit plan wordt gecoördineerd door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Verschillende plannen volgden elkaar op: het eerste NAP 2001-2003, het tweede NAP 2004-2007, een derde voor de periode 2008-2009 en een vierde NAP 2010-2014. Deze werkwijze is gericht op een voortdurende verbetering van het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld.

Op internationaal niveau werd België bewierookt voor zijn coherente aanpak van gendergerelateerd geweld en werd het vierde NAP in Genève genomineerd voor de Policy Award 2014 door de World Future Council, de Inter-parliamentary Union en UN Women, die met deze award de beste wetten en beleidslijnen ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en meisjes in de kijker willen zetten.

België wil zijn beleid in het kader van zijn internationale verbintenissen voortzetten (zie infra) en heeft zich daarenboven geëngageerd om zijn nationaal actieplan uit te breiden naar alle vormen van gendergerelateerd geweld. Daarom werd er eind 2013 een werkgroep samengesteld om de problematiek van seksueel geweld te integreren in het NAP 2015-2019. Er werden ook consultaties met het middenveld georganiseerd om de probleempunten aangaande dit type geweld op te lijsten.

De doelstelling is om via het NAP 2015-2019 een coherent beleid te voeren, waarbij de federale regering, de gemeenschappen en de gewesten nauw samenwerken, met aandacht voor zowel preventie als repressie.

⁴ Dubourg D. et Richard F., Studie over de prevalentie van en het risico op vrouwelijke genitale verminking in België, 2014. Geactualiseerd op 31 december 2012. FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

III. Het Verdrag van Istanbul

De Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (hierna het "Verdrag van Istanbul" genoemd) is het eerste juridisch dwingende instrument ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Het vertrekt vanuit de vaststelling dat de praktijken verschillen naargelang de Europese landen en wijst op het ontbreken van een duidelijk Europees wettelijk kader. Het Verdrag van Istanbul is dus een instrument om de Europese landen te helpen om maatregelen te nemen in vier grote domeinen: de preventie van geweld, de bescherming van de slachtoffers, de vervolging van de daders en de ontwikkeling van geïntegreerde, globale en gecoördineerde beleidslijnen. De doelstelling is dat elke Europeaan hetzelfde beschermingsniveau zou genieten, zowel in het openbaar als privé, ongeacht het feit of men altijd in Europa geleefd heeft of er pas onlangs is aangekomen, en ongeacht zijn of haar status of seksuele geaardheid.

Het Verdrag van Istanbul legt een rechtstreeks verband tussen de verwezenlijking van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en het uitbannen van het geweld tegen vrouwen. Het erkent dat vrouwen en meisjes blootgesteld zijn aan een hoger risico op gendergerelateerd geweld dan mannen en dat vrouwen op overmatige wijze het slachtoffer zijn van partnergeweld en andere vormen van gendergerelateerd geweld. Daarbij wordt evenwel onderstreept dat ook mannen er ook het slachtoffer van kunnen zijn.

Op wetgevend vlak zullen de staten die het Verdrag van Istanbul goedkeuren onmiddellijke maatregelen moeten nemen om een bepaald aantal daden van gendergerelateerd geweld strafbaar te stellen en de daders voor de rechter te brengen: verkrachting; huiselijk geweld; gedwongen huwelijken; vrouwelijke genitale verminkingen; ongewenst seksueel gedrag; gedwongen sterilisatie en gedwongen abortus. Deze verschillende misdrijven worden gedekt door het Belgische strafwetboek.

Wat betreft het overheidsbeleid worden de staten ook uitgenodigd om een waaier van diensten te ontwikkelen en te financieren zoals opvangtehuizen, 24/7 telefonische bijstand of medische en juridische hulp die van essentieel belang zijn voor slachtoffers van geweld. Zo krijgen zij niet alleen de noodzakelijke medische bijstand en een concrete begeleiding, maar ook hulp en steun om de geweldpleger voor de rechtbank te brengen.

Het Verdrag van Istanbul legt de tenuitvoerlegging op van effectieve, globale en gecoördineerde maatregelen, met inbegrip van alle relevante maatregelen voor de preventie en bestrijding van alle vormen van geweld binnen het toepassingsgebied ervan. België moet zich dus voorzien van een conform het toepassingsgebied van het Verdrag verruimd nationaal actieplan.

De invoering van een actieplan voor het uitbannen van alle vormen van gendergerelateerd geweld kadert ook in andere verbintenissen die België is aangegaan op internationaal en Europees vlak, zoals de universele periodieke doorlichting van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties of de opvolging van de aanbevelingen van het VN Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW).

IV. Toepassingsgebied

A. Toepassingsgebied van het Verdrag van Istanbul

Het toepassingsgebied van het Verdrag bestaat uit een algemeen luik geweld tegen vrouwen en een meer specifiek luik huiselijk geweld.

Geweld tegen vrouwen wordt daarbij gedefinieerd als "een schending van de mensenrechten en een vorm van discriminatie van vrouwen". Daarbij wordt verwezen naar "alle vormen van gendergerelateerd geweld die leiden of waarschijnlijk zullen leiden tot fysiek, seksueel of psychologisch letsel of leed of economische schade voor vrouwen, met inbegrip van bedreiging met dit soort geweld, dwang of willekeurige vrijheidsberoving, ongeacht of dit in het openbaar of in de privésfeer geschiedt".

Het Verdrag verduidelijkt dat de term "geweld tegen vrouwen op basis van gender" aansluit bij de term die gebruikt wordt in verschillende internationale teksten zoals de Algemene Aanbeveling nr. 19 van het CEDAW inzake geweld tegen vrouwen (1992), de Verklaring van de Algemene vergadering van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van het geweld tegen vrouwen (1993) of de Aanbeveling Rec (2002)5 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa aan de lidstaten inzake de bescherming van vrouwen tegen geweld (2002)⁵.

In de lijn van het Verdrag van Istanbul wordt geweld tegen vrouwen onderverdeeld in vier grote domeinen:

- geweld binnen het gezin;
- geweld binnen de gemeenschap;
- institutioneel geweld;
- geweld in gewapende conflictsituaties.

Het verdrag legt evenwel specifiek de aandacht op de strijd tegen familiaal geweld. Volgens het verdrag omvat deze vorm van geweld alle vormen van geweld waarbij pleger(s) en slachtoffer(s) familiale banden hebben⁶. Bijgevolg vallen zowel partnergeweld als intergenerationeel geweld onder deze term. Om deze redenen wordt in dit NAP ook aandacht besteed aan de problematiek van 'kinderen blootgesteld aan partnergeweld' als een vorm van preventie van intergenerationaal geweld.

⁵ Zie bijlage 1: toepassingsgebied van het Verdrag van Istanbul.

⁶ Zie ook de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van kaderbesluit 2001/220/JBZ (punt 18): "Waar geweld in een hechte relatie wordt gepleegd, wordt het gepleegd door een persoon die de huidige of voormalige echtgeno(o)t(e) of partner of een ander familielid van het slachtoffer is, ongeacht of de dader een woning met het slachtoffer deelt of heeft gedeeld. Achter dergelijk geweld kan lichamelijk, seksueel, psychologisch of economisch geweld schuilgaan en het kan resulteren in lichamelijk of geestelijk letsel, emotionele schade of economisch nadeel. Geweld in hechte relaties is een ernstig en vaak verborgen sociaal probleem, dat een systematisch psychologisch en lichamelijk trauma kan veroorzaken dat ernstige gevolgen heeft, omdat de dader een persoon is in wie het slachtoffer vertrouwen moet kunnen stellen. Slachtoffers van geweld in hechte relaties kunnen daarom behoefte hebben aan bijzondere beschermingsmaatregelen. Vrouwen zijn onevenredig vaak het slachtoffer van dit soort geweld, en de situatie kan nog worden verergerd als de vrouw economisch, sociaal of met betrekking tot haar recht op verblijf afhankelijk is van de dader."

B. Toepassingsgebied op nationaal vlak

Het doel van het NAP 2015-2019 is de strijd tegen alle vormen van gendergerelateerd geweld zoals opgesomd hieronder. Volgens het Verdrag van Istanbul wordt met gender bedoeld "de sociaal opgebouwde rollen, gedragingen, activiteiten en toewijzingen die een gegeven samenleving als gepast beschouwt voor vrouwen en mannen."

Dit geweld kan dus het gevolg zijn van ongelijkwaardige machtsrelaties tussen mannen en vrouwen. Het is gericht tegen een persoon omwille van zijn gender. Het betreft vaker vrouwen. Toch kunnen ook mannen hiervan het slachtoffer zijn. Zonder hiertoe beperkt te zijn, omvat het inbreuken van fysieke, seksuele, psychologische of economische aard en is het met name op te delen in de hieronder voorgestelde soorten geweld. Hoewel het Verdrag van Istanbul zich dus voornamelijk op vrouwen richt, zal het NAP 2015-2019 ook de nodige aandacht besteden aan mannen die slachtoffer zijn van gendergerelateerd geweld.

1. Partnergeweld

Sinds 2001 is partnergeweld als prioritair probleem opgenomen in het NAP ter bestrijding van gendergerelateerd geweld. In 2006 werd een gemeenschappelijke definitie van partnergeweld goedgekeurd. Onder partnergeweld verstaat men een geheel van gedragingen, handelingen en houdingen van één van de partners of ex-partners die erop gericht zijn de andere te controleren en te domineren. Het omvat fysieke, psychische, seksuele en economische agressie, bedreigingen of geweldplegingen die zich herhalen of kunnen herhalen en die de integriteit van de ander en zelfs zijn socio-professionele integratie aantasten. Er wordt gepreciseerd dat dit geweld ook andere leden van het gezin, waaronder de kinderen, treft.

De strijd tegen partnergeweld blijft de grote prioriteit van het huidig NAP omdat het nog steeds de meest voorkomende soort van gendergerelateerd geweld is in België.

Zowel op federaal niveau als in de gemeenschappen, gewesten, provincies en gemeenten zijn belangrijke inspanningen gedaan om het grote publiek en specifieke doelgroepen (oproepnummer, lanceren van campagnes, ontwikkeling van instrumenten, ...), te sensibiliseren, te informeren, te verwelkomen en slachtoffers (brochures, website, referentiepersonen, ...) te begeleiden en de daders op te roepen tot verantwoording.

Er werden reeds heel wat inspanningen uitgevoerd inzake het wetenschappelijke onderzoek ; het verzamelen van statistieken; het verbeteren van de reglementeringen ; het opstarten van nieuwe wetgevende initiatieven ter bescherming van het slachtoffer; het opstarten van samenwerkingsverbanden tussen politie, justitie en hulpverlening; enz.

Maar aangezien partnergeweld nog elke dag een bedreiging vormt voor de fundamentele rechten van duizenden personen, is het de plicht van de overheid om haar inspanningen voor te zetten om nieuwe passende maatregelen te nemen op het vlak van preventie en de bescherming van de slachtoffers en de begeleiding van de daders. Daarenboven is het ook de plicht van de overheid om de

verscheidene actoren van de openbare sector en de burgermaatschappij (inclusief media en het bedrijfsleven) ertoe aan te sporen, elk op zijn niveau, actie te blijven ondernemen om dit soort geweld uit te roeien.

In dit actieplan zal bijzondere aandacht besteed worden aan de uitbouw van een holistische en multidisciplinaire aanpak van partnergeweld.

Inspanningen die de laatste jaren reeds werden gevoerd zullen worden verdergezet, aangevuld, versterkt en verbeterd; en waar nodig zullen vernieuwende acties worden uitgevoerd om de strijd tegen het partnergeweld te optimaliseren.

2. Vrouwelijke genitale verminkingen

De Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) definieert vrouwelijke genitale verminkingen (VGV) als "ingrepen die leiden tot een gedeeltelijke of volledige verwijdering van de externe geslachtsorganen van de vrouw en/of elke andere verwonding van de vrouwelijke geslachtsorganen voor niet-therapeutische doeleinden."

De WGO onderscheidt vier soorten VGV:

- Type I "Clitoridectomie": gedeeltelijke of volledige verwijdering van de voorhuid en/of de clitoris.
- Type II "Excisie": gedeeltelijke of volledige verwijdering van de clitoris en de kleine schaamlippen, met of zonder excisie van de grote schaamlippen.
- Type III "Infibulatie": verkleining van de vaginale opening met afdekking door de verwijdering en de hechting van de kleine schaamlippen en/of de grote schaamlippen, met of zonder excisie van de clitoris.
- Type IV: alle andere schadelijke ingrepen uitgeoefend op de vrouwelijke genitale organen met niet-therapeutische doeleinden, zoals prikken, piercen, incisie of dichtschrœien.

Sinds 2010 maakt de strijd tegen VGV integraal deel uit van het NAP ter bestrijding van gendergerelateerd geweld. In de afgelopen jaren werd op vele vlakken vooruitgang geboekt, met name dankzij kwalitatieve en kwantitatieve studies, de uitwerking van een preventiekit bestemd voor mensen uit het vak, de verspreiding van informatietools, verschillende opleidingen die worden gegeven door het verenigingsleven of tal van sensibiliseringsmaatregelen bestemd voor het doelpubliek.

Zoals ook blijkt uit de aanbevelingen van het maatschappelijk middenveld moet het gevoerde beleid ter zake worden versterkt, met bijzondere aandacht voor de versterking van de daadkracht van de verenigingen die werken op het terrein, de ondersteuningsmechanismen voor vrouwen die het slachtoffer zijn geworden van VGV, de omstandigheden voor de opvang, verbeteren van de toegang tot justitie en verhogen van de gerechtelijke vervolging, de opleidingen die aan de interveniënten in de problematiek worden gegeven en het in aanmerking nemen van VGV in de asielprocedure.

3. Gedwongen huwelijken

Een gedwongen huwelijk is een huwelijk dat wordt aangegaan zonder vrije toestemming van beide echtgenoten of waarbij de toestemming van minstens één van de echtgenoten werd gegeven onder geweld of bedreiging. Met andere woorden, een huwelijk is enkel vrijwillig gesloten als elkéén van de toekomstige echtgenoten de wil heeft om te trouwen met de betrokken persoon⁷.

Sinds 2010 voert België eveneens een beleid rond de strijd tegen gedwongen huwelijken via het NAP ter bestrijding van gendergerelateerd geweld. België heeft ervoor gekozen om bijzondere aandacht te schenken aan de preventie. Vooral op scholen worden programma's voor sensibilisering en opvoeding georganiseerd die in het bijzonder gericht zijn op jonge meisjes en jongens. Via verschillende informatietools en thematische voorstellingen wordt uitgelegd wat ze moeten doen om te voorkomen dat ze in een situatie van een gedwongen huwelijk terechtkomen of wat ze moeten doen als ze zich in deze situatie bevinden. Ook de mensen uit het vak, meer bepaald binnen de sectoren van politie, justitie, gezondheidszorg, onderwijs en sociale zaken, worden ondersteund in de preventie van gedwongen huwelijken via sensibiliserings- en opvoedingsprogramma's. Er werden verschillende studies uitgevoerd om de bestaande preventie en bijstand te verbeteren en aan te passen aan de specifieke behoeften van de slachtoffers.

Ondanks deze inspanningen bestaan er nog een aantal knelpunten waardoor een verder doorgedreven beleid noodzakelijk blijft. Acties inzake herkenning van de mogelijke slachtoffers, specifieke opvang en hulpverlening worden dan ook in dit NAP opgenomen.

4. Eergerelateerd geweld

De term 'eergerelateerd geweld' verwijst naar een continuüm van geweldsvormen waarbij het voorkomen of het herstellen van een schending van de seksuele en familiale eer – waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te geraken – het hoofdmotief vormt. Het kan daarbij gaan om de zogenaamde eer van een individu, de familie of de gemeenschap en het geweld kan uitgaan of ondersteund worden door meerdere personen en gericht zijn op meerdere slachtoffers. Het Verdrag van Istanbul meldt uitdrukkelijk dat geen enkel gebruik, traditie, cultuur of godsdienst kan ingeroepen worden ter rechtvaardiging van ongelijkheden op grond van het geslacht of geweldsdaden tegen jongens, meisjes en vrouwen, zoals eergerelateerd geweld.

Ook eergerelateerd geweld maakt sinds 2010 deel uit van het NAP ter bestrijding van gendergerelateerd geweld. Op plaatselijk niveau werden projecten ingevoerd om een aanpak te ontwikkelen die vooral gericht is op preventie, om daarna een gepast antwoord van politie en justitie te garanderen wanneer een inbreuk is gepleegd. Er werd eveneens een eerste wetenschappelijk onderzoek over het verschijnsel van eergerelateerd geweld in België uitgevoerd.

⁷ De wet van 2 juni 2013 (tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, de wet van 31 december 1851 met betrekking tot de consulaten en de consulaire rechtsmacht, het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen met het oog op de strijd tegen schijnhuwelijken en schijnwettelijk samenwonen) creëerde een nieuwe strafbaarstelling voor gedwongen wettelijk samenwonen (artikel 391septies van het strafwetboek). Er is geen sprake van wettelijke samenwoning wanneer deze wordt aangegaan zonder vrije toestemming of de toestemming van minstens een van de wettelijk samenwonenden werd gegeven onder geweld of bedreiging.

Uit een consultatieronde met het middenveld blijkt duidelijk de noodzaak om een aanpak te ontwikkelen die zich specifiek richt op dit soort geweld. Het is nu de bedoeling om dit beleid voor de strijd tegen en de preventie van eengerelateerd geweld om te zetten in een multidisciplinaire aanpak met alle betrokken belanghebbenden. De nadruk wordt gelegd op de samenwerking en de uitwisseling van informatie tussen de betrokken actoren, hun opleiding, de opsporing en de preventie van het verschijnsel, de specifieke langdurige ondersteuning van slachtoffers en de ondersteuning van de professionals die met deze problematiek geconfronteerd (kunnen) worden. Van belang is hierbij dat de hulpverlening en de opvolging cultuursensitief zijn om effectief een resultaat te bereiken.

Er zijn tevens overeenkomsten tussen slachtoffers van eengerelateerd geweld en slachtoffers van loverboys (kwetsbaarheid, vertrouwen en genegenheid ten aanzien van de dader, de invloed van een netwerk, enz.). Bijgevolg zullen we deze vorm van geweld aanpakken door ons te inspireren op de ontwikkelde aanpak op het gebied van eengerelateerd geweld.

5. Seksueel geweld

Seksueel geweld komt nog al te vaak voor in België, in alle lagen van de bevolking. Helaas is er een heel groot "dark number". Maar liefst 90% van de slachtoffers van seksueel geweld stappen niet naar de politie, om diverse redenen⁸. De gevolgen voor de slachtoffers zijn echter aanzienlijk. Geconfronteerd worden met seksueel geweld is een traumatische ervaring met verstrekkende lichamelijke en psychologische gevolgen en kan een impact hebben op de seksualiteitsbeleving.

Seksueel geweld zoals het tot nu toe was opgenomen in de voorgaande nationale actieplannen gendergerelateerd geweld was enkel gericht op seksueel geweld dat gepleegd wordt binnen een relatie. Daardoor was de aanpak van de problematiek zeer gefragmenteerd en was er van een gecoördineerde aanpak van dit complex fenomeen geen sprake. Daarop richtte het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen een expertencommissie op, om na te gaan wat de grootste pijnpunten waren in het huidige beleid en zo de praktische aanbevelingen van het middenveld en de terreindeskundigen te verzamelen. De aanbevelingen hebben meer bepaald betrekking op het vervolgen, opsporen, beheer van cases, sensibiliseren in het onderwijs en het begeleiden van slachtoffers van seksueel geweld. Om dit geweld efficiënt aan te pakken moet een coherent beleid tot stand worden gebracht waarin de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten nauw samenwerken, met aandacht voor zowel preventie als bestrafing.

De inspanningen zullen gericht zijn op de ondersteuning van de slachtoffers, de opvang door de gezondheidsdiensten, de opleiding van professionals, de behandeling van daders, educatieve programma's en campagnes om de houding van het grote publiek en professionals op dit vlak te wijzigen. De inspanningen die geleverd worden in verband met de bewijslast (DNA) zijn ook van groot belang. Deze worden verder ondersteund zodat er uiteindelijk meer zaken aan de hand van sluitend bewijsmateriaal, op respectvolle en rechtvaardige wijze, afgehandeld kunnen worden.

⁸ Door een onterecht schuldgevoel en schaamte of door angst voor de dader durft het slachtoffer dikwijls gedurende lange tijd niet over het gebeuren te praten of om hulp te vragen. Slachtoffers willen vaak het liefst vergeten.

Daarnaast zullen slachtoffers van seksueel geweld worden aangemoedigd om klacht neer te leggen, zodat zij kunnen starten met het verwerken van het trauma, maar ook een luisterend oor kunnen vinden, begeleid kunnen worden en naar de juiste diensten kunnen worden doorverwezen. Natuurlijk dienen ook slachtoffers die geen klacht willen indienen van een voldoende groot en gericht hulpverleningsaanbod te kunnen genieten. Daarom zullen ook hier verdere inspanningen worden geleverd.

6. Geweld bij een gewapend conflict

Oorlogen en gewapende conflicten hebben een verschillende impact op vrouwen en mannen. Terwijl mannen vaker rechtstreeks betrokken zijn bij gewapende conflicten, bestaat het merendeel van de burgerslachtoffers uit vrouwen en kinderen. Bovendien is er één vorm van geweld die vaker voorkomt in conflictgebieden en vrouwen meer treft dan mannen: seksueel geweld. Daarnaast voelen vrouwen ook vaker indirect het effect van gewapende conflicten, omdat zij families en gemeenschappen alleen moeten onderhouden in deze moeilijke tijden. Ten slotte voelen vrouwen vaak ook na het conflict de gevolgen langer dan mannen. Vrouwen worden niet of nauwelijks betrokken bij vredesbesprekingen en de voorbereiding van de wederopbouw, waardoor er met hun noden geen rekening gehouden wordt.

De bevordering en bescherming van mensenrechten en het belang van de vrouw in de maatschappij zijn steeds een prioriteit voor België geweest, dat groot belang hecht aan de universaliteit van deze rechten en waakt over respect voor deze rechten in de wereld.

Voor het eerst werden er op Belgisch federaal niveau rond de situatie van vrouwen in conflict- en post-conflict gebieden, concrete acties opgesomd en engagementen aangegaan door de betrokken actoren in het eerste Nationaal Actieplan 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid' van 2009-2012. Gezien het belang van de materie werd ook een tweede NAP 2013-2016 opgesteld. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen speelt een coördinerende rol bij de opvolging, rapportering en monitoring van dit plan. Aangezien de maatregelen in het kader van de strijd tegen geweld op vrouwen in een gewapend conflict in dit actieplan werden opgenomen, zullen deze niet in het onderliggend NAP worden herhaald.

7. Ongewenst Seksueel gedrag op het werk

Ongewenst seksueel gedrag op het werk duidt op elk ongewenst gedrag met seksuele connotatie, dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd. Dit ongewenst seksueel gedrag kan zich in verschillende vormen uiten, zowel fysiek als verbaal (wellustige blikken, dubbelzinnige opmerkingen of insinuaties, tonen van pornografisch materiaal, compromitterende voorstellen, aanrakingen, slagen en verwondingen, verkrachting, ...)

De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (WASO) stelde in 2014 een stand van zaken op van de wetgeving inzake seksueel ongewenst gedrag. In het licht van deze evaluatie werd de wetgeving aangepast en versterkt, die volledig conform is volgens de

principes van het Verdrag van Istanbul.⁹ Aangezien de FOD WASO reeds een volledig gendergerelateerd beleid uitwerkt in het kader van ongewenst seksueel gedrag, werd geopteerd om deze acties niet in dit NAP op te nemen. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen zal verder samenwerken met de FOD WASO om de strijd aan te binden tegen seksueel ongewenst gedrag op het werk en een verband leggen met de principes uit dit NAP en het Verdrag van Istanbul.

8. Prostitutie

In het eerste NAP ter bestrijding van gendergerelateerd geweld van 2001 is er een hoofdstuk gewijd aan prostitutie, in het kader van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting. Daarin werden ook de onderliggende oorzaken van prostitutie aangehaald. Enerzijds is mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting enorm winstgevend voor de georganiseerde misdaadbendes. Anderzijds zijn er een aantal sociaaleconomische factoren waarom vooral vrouwen in de prostitutie belanden, meer bepaald de vervrouwelijking van de armoede o.a. door werkloosheid, het ontbreken van een opleiding of van de toegang tot hulpbronnen, conflictsituaties, en discriminatie en geweld ten opzichte van vrouwen. Maar om prostitutie te kunnen bestrijden, is het noodzakelijk de aard en de omvang van het fenomeen te kennen, iets wat op dit moment nog ontbreekt in België. Er zal dus allereerst een cartografie uitgetekend worden over de omvang van prostitutie in België, waarna een werkgroep zal worden opgericht met de verschillende actoren van het terrein om op basis van deze cartografie een aantal beleidsaanbevelingen uit te werken. In deze cartografie zal ook een beeld gevormd worden rond de bestaande en noodzakelijke opvang van prostituées. Bovendien zal in dit NAP aandacht besteed worden aan het onderzoeken en het bestrijden van fenomeen loverboys.

België beschikt momenteel over een nationaal actieplan ter bestrijding van mensenhandel 2015-2018. Om deze reden zal mensenhandel in de ruime zin van het woord niet opgenomen worden in het NAP. Maar om de integratie van de genderdimensie in de strijd tegen mensenhandel te waarborgen, maakt een vertegenwoordiger van de federale Staatssecretaris voor Gelijke Kansen voortaan deel uit van de interdepartementale cel die belast is met de coördinatie van het nationaal actieplan ter bestrijding van mensenhandel¹⁰.

Gezien een aantal vormen van gendergerelateerd geweld reeds het onderwerp uitmaken van andere nationale actieplannen, zoals ook hierboven vermeld, zal het toekomstige nationaal actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld zich dus concentreren op de volgende vormen van geweld:

- **Partnergeweld;**
- **Vrouwelijke genitale verminkingen;**

⁹ Wet van 28 februari 2014 tot aanvulling van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk wat de preventie van psychosociale risico's op het werk betreft, waaronder inzonderheid geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk (B.S. 28 april 2014), Wet van 28 maart 2014 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk wat de gerechtelijke procedures betreft (B.S. 28 april 2014) en Koninklijk besluit van 10 april 2014 betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk (B.S. 28 april 2014).

¹⁰ Zie Koninklijk besluit van 21 juli 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 mei 2004 betreffende de bestrijding van de mensensmokkel en mensenhandel.

- Gedwongen huwelijken- Eergerelateerd geweld;- Seksueel geweld;- Prostitutie.

V. Structuur

Het huidige nationaal actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld volgt de structuur van het Verdrag van Istanbul en wordt zodoende opgedeeld in 6 globale doelstellingen:

- en geïntegreerd beleid voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld voeren en kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzamelen over alle vormen van geweld
- geweld voorkomen
- de slachtoffers beschermen en ondersteunen
- beschermingsmaatregelen onderzoeken, voortzetten en aannemen
- rekening houden met de genderdimensie in het asiel- en migratiebeleid
- strijden tegen geweld op internationaal vlak

Elke globale doelstelling omvat een aantal operationele doelstellingen en komt overeen met het geheel van maatregelen die in 2015-2019 zullen worden uitgevoerd.

VI. Monitoring

De strijd tegen gendergerelateerd geweld vormt een transversale materie die een geïntegreerde aanpak vereist. Het vraagt het engagement van alle politieke verantwoordelijken, meer bepaaldde federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, evenals de betrokkenheid van talrijke ambtenaren. Gezien hun expertise, wordt het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen belast met het coördineren van de uitvoering van het NAP, in het licht van artikel 10 van het Verdrag van Istanbul dat een coördinatieorgaan vereist dat moet instaan voor de tenuitvoerlegging, de opvolging en de evaluatie van de beleidslijnen en maatregelen ter bestrijding van gendergerelateerd geweld.

Net als bij de voorgaande plannen zal een interdepartementale groep worden samengesteld. De bedoeling ervan is om alle bij de tenuitvoerlegging van het NAP betrokken overheidsinstellingen samen te brengen, om zo bij te dragen tot de opvolging, bijwerking en, de uiteindelijke evaluatie ervan. De groep bestaat uit vertegenwoordigers van de federale, gewestelijke en gemeenschapinstellingen die

betrokken zijn bij de strijd tegen gendergerelateerd geweld. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen is verantwoordelijk voor de coördinatie van deze interdepartementale groep.

Daarnaast zal het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen ook expertengroepen samenstellen uit vertegenwoordigers van organisaties die actief zijn op het terrein, hulporganisaties voor slachtoffers en daders, uit de academische wereld en specifieke experts (politie, gerechtelijke en psycho-medisch-sociale wereld). Deze expertengroepen moeten instaan voor de uitwisseling van wetenschappelijke kennis en goede praktijken. Ze zullen ook als taak hebben om advies te verlenen over de stand van zaken van de in het NAP voorziene maatregelen en het vaststellen van lacunes.

Er wordt ook een stuurgroep opgericht, bestaande uit de kabinetten van de bij het actieplan betrokken ministers. Deze is belast met de evaluatie halverwege van het plan op basis van een voortgangsrapport van de interdepartementale werkgroep. Deze evaluatie zal vervolgens overgemaakt worden aan het Parlement.

INHOUDSTAFEL

Globale doelstelling 1: Een geïntegreerd beleid voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld voeren en kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzamelen over alle vormen van geweld.

I.1. Een algemeen en gecoördineerd beleid voeren via een efficiënte samenwerking tussen alle partners (artikel 7)

I.2. Gegevens verzamelen en kwalitatief en kwantitatief onderzoek uitvoeren

I.2.1. Periodieke vergaring van belangrijke uitgesplitste statistische gegevens over aangelegenheden met betrekking tot alle vormen van geweld die onder het NAP vallen (artikel 11, §1a)

I.2.2. Steun verlenen aan het onderzoek over alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, met het doel de dieperliggende oorzaken en gevolgen te bestuderen, evenals de frequentie, het aantal veroordelingen en de doeltreffendheid van de genomen maatregelen (artikel 11, §1b)

I.2.3. Op regelmatige wijze bevolkingsonderzoeken uitvoeren om de omvang van alle vormen van geweld die onder het NAP vallen te evalueren, evenals de trends op dit vlak (artikel 11, §2)

I.3. Ondersteunen en voeren van een efficiënte samenwerking met niet-gouvernementele organisaties en het maatschappelijk middenveld

I.3.1. Het werk van de betrokken niet-gouvernementele organisaties en middenveldorganisaties die actief betrokken zijn bij de strijd tegen gendergerelateerd geweld, ondersteunen en aanmoedigen (artikel 9)

I.3.2. Een doeltreffende samenwerking opzetten met de betrokken niet-gouvernementele organisaties en middenveldorganisaties die actief betrokken zijn bij de strijd tegen gendergerelateerd geweld (artikel 9)

Globale doelstelling II: Geweld voorkomen

II.1. Sensibiliseringsacties voeren voor het grote publiek of doelgroepen

II.1.1. Bewustwordingscampagnes of -programma's promoten of uitvoeren om het grote publiek te sensibiliseren en meer kennis te verschaffen omtrent de verschillende uitingen van geweld die onder het NAP vallen, evenals omtrent hun gevolgen voor kinderen en de noodzaak om dit geweld te voorkomen (artikel 13, §1)

II.1.2. Bewustwordingscampagnes of –programma's promoten of uitvoeren om specifieke doelgroepen en meer in het bijzonder jongeren te sensibiliseren en meer kennis te verschaffen omtrent de verschillende uitingen van geweld die onder het NAP vallen, evenals omtrent hun gevolgen voor kinderen en de noodzaak om dit geweld te voorkomen

II.1.3. Zorgen voor een ruime publieke verspreiding van de informatie over de beschikbare maatregelen ter voorkoming van daden van geweld die binnen het toepassingsgebied van het NAP vallen (artikel 13, §2)

II.2. OPLEIDINGSACTIES VOEREN OVER DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN (artikel 14)

II.2.1. Didactisch materiaal over de gelijkheid van vrouwen en mannen opnemen in de officiële leerprogramma's en op alle onderwijsniveaus (artikel 14, §1)

II.2.2. De gelijkheid van vrouwen en mannen promoten binnen de informele educatieve structuren evenals bij voorzieningen voor sport, cultuur, ontspanning, religie en in de media (artikel 14, §2)

II.3. DE OPLEIDING VAN PROFESSIONALS VERZEKEREN (artikel 15)

II.3.1. De opleidingen intensiveren rond een gecoördineerde samenwerking tussen verschillende instanties (artikel 15, §2)

II.3.2. Aanbieden of versterken van het algemene aspect "gendergerelateerd geweld" de initiële opleiding van professionals (artikel 15, §1)

II.3.3. Integreren van specifieke aspecten rond gendergerelateerd geweld in basisopleidingen (artikel 15, §1)

II.3.4. Een voortgezette opleiding voor professionals aanbieden of deze versterken (artikel 15, §1)

II.3 bis SPECIFIEKE TOOLS TER BESCHIKKING STELLEN VAN PROFESSIONALS DIE HEN IN STAAT STELLEN OM VORMEN VAN GENDERGERELATEERD GEWELD TE HERKENNEN EN PASSEND OP TE TREDEN

II.4. INVOEREN VAN PREVENTIEPROGRAMMA'S VOOR INTERVENTIE EN BEHANDELING VAN DADERS (artikel 16)

II.4.1. Programma's opzetten of ondersteunen die plegers van partnergeweld, ander niet-gewelddadig gedrag in hun interpersoonlijke relaties aanleren (artikel 16, §1)

II.4.2. Behandelingsprogramma's opzetten of ondersteunen die moeten voorkomen dat plegers – en meer in het bijzonder plegers van zedenmisdrijven – opnieuw een strafbaar feit plegen (artikel 16, §2)

II.5. ZORGEN VOOR EEN DEELNAME VAN DE PRIVE- EN OVERHEIDSSECTOREN EN DE MEDIA (artikel 17)

II.5.1. Samenwerken met de privésector, de sector voor informatie- en communicatietechnologie en de media, en richtlijnen en normen voor zelfregulering opstellen om gendergeweld te voorkomen en het respect voor de waardigheid van vrouwen te vergroten (artikel 17, §1)

Globale doelstelling III: DE SLACHTOFFERS BESCHERMEN EN ONDERSTEUNEN

III.1. DE SLACHTOFFERS INFORMEREN (artikel 19)

III.2. AANGEPASTE ALGEMENE ONDERSTEUNINGSDIENSTEN TER BESCHIKKING STELLEN VAN DE SLACHTOFFERS (artikel 20)

III.3. GESPECIALISEERDE ONDERSTEUNINGSDIENSTEN EN VOLDOENDE EN GEPASTE OPVANGPLAATSEN TER BESCHIKKING STELLEN VAN DE SLACHTOFFERS (artikel 22 en 23)

III.4. TELEFOONPERMANENTIE TER BESCHIKKING STELLEN VAN DE SLACHTOFFERS (artikel 24)

III.5. DE SLACHTOFFERS VAN SEKSUEEL GEWELD ONDERSTEUNEN (artikel 25)

III.6. DE KINDEREN DIE BLOOTGESTELD ZIJN AAN GENDERGERELATEERD GEWELD BESCHERMEN EN ONDERSTEUNEN (artikel 26)

III.7. IMPLEMENTATIE VAN DE MELDING VAN GEWELDDADEN DOOR PROFESSIONALS (artikelen 27 en 28)

Globale doelstelling IV: BESCHERMINGSMAATREGELEN ONDERZOEKEN, VOORTZETTEN EN AANNEMEN

IV.1. EEN SNEL EN GEPAST GERECHTELIJK EN POLITIONEEL ANTWOORD BRENGEN (artikel 50)

IV.1.1. Waarborgen dat alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, zonder onnodige vertraging worden onderzocht en effectief vervolgd op basis van een multidisciplinaire aanpak (essentiële bewijzen verzamelen, percentage veroordelingen optrekken, enz.) (artikel 50, §1)

IV.1.2. Snel en op passende wijze overgaan tot de preventie en bescherming tegen alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, met inbegrip van praktische preventiemaatregelen en het verzamelen van bewijsmateriaal (SAS,

DNA-analyses) en gerechtelijke onderzoeken en procedures evenals de ingezette actiemiddelen analyseren en evalueren) (artikel 50, §2)

IV.2. ZORGEN VOOR RISICOTAXATIE EN RISICOBEBEER BIJ GEWELD (artikel 51)

IV.3. TOEPASSING VAN SPOEDBEVELEN VOOR VERBOD, AANMANING OF BESCHERMING (artikelen 52 en 53)

IV.4. DE RECHTEN EN BELANGEN VAN SLACHTOFFERS BESCHERMEN (artikelen 56 en 57)

IV.4.1. De slachtoffers van alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, in alle fasen van het gerechtelijk onderzoek en de gerechtelijke procedure maar ook daarbuiten beschermen (artikel 56)

IV.4.1.1. Bijstand en opvang op maat van de slachtoffers verzekeren

IV.4.1.2. Waarborgen dat de rechten en belangen van de slachtoffers worden beschermd tijdens de verhoren

IV.4.1.3. Toezien op de bescherming van de rechten en belangen van de slachtoffers tijdens en buiten gerechtelijke onderzoeken en procedures

Globale doelstelling V: Rekening houden met de genderdimensie in het asiel- en migratiebeleid

V.1. Toezien op een gendergevoelige interpretatie bij de toekenning van het vluchtelingenstatuut (artikel 60, §2)

V.2. Gendergevoelige richtlijnen, procedures en ondersteuningsdiensten invoeren in de asielprocedures (artikel 60, §3)

V.3. Migranten die worden vervolgd of dreigen te worden vervolgd wegens hun geslacht, passende opvang bieden

Globale doelstelling VI: Strijden tegen geweld op internationaal vlak

VI.1. Op internationaal en Europees niveau prioritaire aandacht verlenen aan de gelijke kansen voor mannen en vrouwen, en meer in het bijzonder aan de strijd tegen gendergerelateerd geweld

VI.2. Steun verlenen aan de inspanningen van de partnerlanden inzake ontwikkelingssamenwerking en de initiatieven van het maatschappelijk middenveld om de strijd aan te gaan met gendergerelateerd geweld (artikel 63, §4)

Globale doelstelling 1: Een geïntegreerd beleid voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld voeren en kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzamelen over alle vormen van geweld.

1.1. Een algemeen en gecoördineerd beleid voeren via een efficiënte samenwerking tussen alle partners (artikel 7)

De strijd tegen gendergerelateerd geweld vormt een transversale materie die een geïntegreerde aanpak vereist. Het vraagt het engagement van alle politieke verantwoordelijken van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, evenals de betrokkenheid van het lokale bestuur. De samenwerking tussen al deze partners via een institutionele coördinatie is van essentieel belang voor een efficiënte ontwikkeling van alle maatregelen.

België is zich ten volle bewust van de noodzaak om efficiënte en verantwoordelijke controlestructuren op poten te zetten. Daarom bestaat er in België al jaren een interdepartementale groep, die als missie heeft alle actoren te verzamelen die betrokken zijn in de strijd tegen gendergerelateerd geweld om zo tot een gemeenschappelijk, overlegd en coherent beleid te komen. De groep bestaat uit vertegenwoordigers van de federale, gewestelijke en gemeenschapinstellingen die betrokken zijn bij de strijd tegen gendergerelateerd geweld. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen is verantwoordelijk voor de coördinatie van deze interdepartementale groep.

België zal zich via dit actieplan verbinden tot het uitwerken van een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak. De gemeenschappelijke omzendbrief betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld (COL4/2006) was alvast een eerste stap in de goede richting, door het verbeteren van de intersectorale samenwerking tussen justitie, politie en hulpverlening voorop te stellen. De pilootprojecten die de nadruk leggen op de multidisciplinaire aanpak en waar er dus een vlotte informatiedoorstroming en overleg is tussen de verschillende betrokken diensten, bewijzen niet alleen dat slachtoffers beter opgevangen worden, maar ook dat dossiers efficiënter behandeld worden en dat de kennis van de problematiek beduidend hoger ligt.

Het is daarom van het grootste belang om bij de bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld multisectorieel te werk te gaan. Verschillende professionelen komen immers op verschillende domeinen in contact met slachtoffers, daders en hun familieleden maar geen enkele professional kan in de vaak complexe situaties afzonderlijk een afdoende oplossing bieden.

Daarom is de rode draad van het beleid voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld in dit actieplan, de multisectoriële en holistische benadering, waarbij het slachtoffer centraal staat. Een interventie moet worden geformuleerd op maat van het slachtoffer, waarbij rekening wordt gehouden met de individuele, familiale, sociale, culturele en economische aspecten, maar ook met de ruimere algemene context. Tijdens dit proces moet het belang, de veiligheid en het welzijn van het slachtoffer steeds in rekening worden gebracht. In die zin is het ook belangrijk om een langetermijnzorg te bieden aan de slachtoffers en de kinderen die hen vergezellen, om erover te waken dat ze er terug bovenop komen, zich opnieuw snel kunnen integreren in de maatschappij, en om te vermijden dat ze opnieuw in een

slachtoffersituatie terechtkomen. Het is essentieel om verder te gaan met de ontwikkeling en implementering van multidisciplinaire diensten die beschikbaar en toegankelijk zijn voor alle personen die het slachtoffer zijn van geweld, met inbegrip van de specifieke groepen van meest kwetsbare slachtoffers. Deze multisectoriële aanpak moet, waar nodig, ten minste betrekking hebben op een doeltreffende coördinatie en samenwerking tussen de politionele en gerechtelijke diensten en slachtofferhulp (met inbegrip van de vluchthuizen, de psychosociale hulpdiensten en de juridische bijstand) en de gezondheidsdiensten. In dit kader is het ook van belang een cartografie uit te tekenen van nieuwe mogelijke betrokken partners zoals ocmw's, mutualiteiten, ...

Het samenwerken van zoveel mogelijk betrokken partners kan zich concretiseren via samenwerkings- en/of interventieprotocollen tussen verschillende diensten, zowel op federaal, deelstatelijk als lokaal niveau. Overleg- en uitwisselingsstructuren tussen professionals die betrokken zijn bij de bestrijding van gendergerelateerd geweld blijken een vereiste te zijn om een sterk functionerend netwerk op het terrein te kunnen uitwerken. De provinciale coördinatiestructuren/lokale besturen spelen hierin een belangrijke rol. Zij zijn immers het verbindingspunt tussen het terrein en de politieke wereld. Ze staan regelmatig in contact met de verenigingen, drukingsgroepen en deskundigen terzake en gaan dagelijks om met deze problematiek. Zij verzekeren tevens de verspreiding van initiatieven van de federale overheid en de deelstaten op lokaal niveau. Vaak liggen zij ook aan de basis van vernieuwende pilootprojecten.

Eén van die vernieuwende projecten inzake de strijd tegen intrafamiliaal geweld is het CO3 'veilig huis'project in Antwerpen (CO3 project). Dit eerste multidisciplinaire initiatief rond partnergeweld staat voor 'cliëntcentrale organisatie met drie partners' waarin het gezin, centraal staat. De drie partners, politie en justitie, de hulpverlenings- en zorgsector en de lokale besturen, werken via een ketenmodel samen zodat hun verschillende werkzaamheden op elkaar worden afgestemd in een gezamenlijk plan van aanpak dat uitgaat van een gezamenlijke riscicotaxatie, casusoverleg en casuscoördinatie. Er wordt bovendien op een holistische manier gewerkt: er wordt niet enkel aandacht besteed aan de geweldsfeiten, maar ook aan de achterliggende problemen zoals middelenmisbruik, een preciaire verblijfssituatie, stress, slechte woonomstandigheden, alsook aan de bevordering van de beschermende factoren.

Dit actieplan wil bekijken hoe dergelijke positieve pilootprojecten in de strijd tegen intrafamiliaal geweld verder kunnen geïmplementeerd worden.

I.2. GEGEVENS VERZAMELEN EN KWALITATIEF EN KWANTITATIEF ONDERZOEK UITVOEREN

Het effectief bestrijden van gendergerelateerd geweld kan enkel door een goede kennis van het fenomeen. Het is dus essentieel dat men verder gaat met het verzamelen van naar geslacht en leeftijd uitgesplitste kwalitatieve en kwantitatieve gegevens, maar ook werk maakt van het harmoniseren van de bestaande gegevens, en het ontwikkelen van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren om de perceptie en het begrip van het fenomeen te verbeteren en de impact van de acties op slachtoffers en daders te evalueren.

Wat betreft feiten van intrafamiliaal geweld, is de registratie hiervan op processen-verbaal verplicht sinds de invoering van omzendbrief COL 3/2006¹¹ rond intrafamiliaal geweld. Er zijn drie registratiecodes: geweld tussen partners, geweld tegen descendents en geweld tegen andere familieleden. De politiestatistiek over intrafamiliaal geweld zijn beschikbaar voor het grote publiek via het internet.¹² De gegevens over de door het parket behandelde zaken worden gecentraliseerd door de statistische analisten van het College van procureurs-generaal. Er zijn daarnaast ook gegevens beschikbaar met betrekking tot seksueel geweld, gedwongen huwelijken en vrouwelijke genitale verminking. Ook voor deze gegevens is er echter nood aan relevante naar geslacht uitgesplitste statistische gegevens. Ook gegevens over de prevalentie, de oorzaken en de gevolgen van geweld zullen verzameld, geanalyseerd en verspreid worden.

Tevens is het belangrijk dat er indicatoren uitgewerkt worden om de evolutie van het gevoerde beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld beter op te kunnen volgen. De reeds bestaande indicatoren, uitgewerkt door verschillende voorzitterschappen van de Europese Unie, kunnen als basis dienen¹³.

Naast kwantitatieve cijfergegevens, is het belangrijk dat er blijvend onderzoek naar gendergerelateerd geweld gebeurt om een beter beeld te krijgen van de onderliggende oorzaken en de gevolgen van gendergerelateerd geweld, van het daderprofiel, van de evolutie van het aantal ontvangen klachten, alsook van de doeltreffendheid van de maatregelen, de protectieve factoren en recidivegraad en - oorzaken. Ook onderzoeken over meer algemene thema's, zoals het nationale gezondheidsonderzoek of de veiligheidsmonitor, zullen rekening houden met de genderdimensie.

Het laatste onderzoek naar de prevalentie van partner- en seksueel geweld in België dateert van 2010. Dat onderzoek was echter beperkt in omvang, gezien het niet alle vormen van gendergerelateerd geweld in kaart bracht. Daarom zijn nieuwe bevolkingsonderzoeken naar de omvang, de trends en het dark number van alle vormen van gendergerelateerd geweld aan de orde, om zo een beter beeld te krijgen van de problematiek.

1.2.1. Periodieke vergaring van belangrijke uitgesplitste statistische gegevens over aangelegenheden met betrekking tot alle vormen van geweld die onder het NAP vallen (artikel 11, §1a)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
-----------	-------------------	---------

¹¹ Omzendbrief van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep met de definitie van het intrafamiliaal geweld en de precisering van de modaliteiten van de identificatie en de registratie van de dossiers door de politiediensten en de parketten.

¹² Deze gegevens zijn te raadplegen op de website <http://www.stat.policefederale.be/criminaliteitsstatistiek/>

¹³ Zie "Combating Violence Against Women, and the Provision of Support Services for Victims of Domestic Violence - Council Conclusions", Council of the European Union Brussels, 6 December 2012, 17444/12, Annex I "Indicators and sub-indicators on "Domestic Violence against Women".

1. In het kader van gendermainstreaming zullen de betrokken instellingen inspanningen leveren om genderstatistieken te verzamelen over alle vormen van geweld die in het onderhevig NAP omvat worden. Deze gegevens zullen systematisch bezorgd worden aan het Instituut die hiervoor een speciaal mandaat verkrijgt.	Justitie, Binnenlandse Zaken (politie (DGR/DRI)), Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	
2. Het Instituut zal, in dit kader, een gendermatrix terzake uitwerken.	IGVM	Justitie, Binnenlandse Zaken (politie (DGR/DRI)), Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap
3. De diensten registratie van de hospitalen sensibiliseren om de gevallen van gendergerelateerd geweld te registreren (in het bijzonder seksueel en partnergeweld).	Volksgesondheid	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
4. Op basis van de nieuwe registratierichtlijnen uit de herziene omzendbrief COL 4/2006 rond partnergeweld, een nieuw statistisch rapport opstellen over de geregistreerde gevallen van partnergeweld voor het volledige	Justitie (College van Procureurs-generaal - statistisch analisten), Binnenlandse Zaken (Politie (DGR/DRI))	

grondgebied.		
5.Het identificeren van de statistische gegevens over de gevallen van partnergeweld via het eenvormig maken van de systemen voor het verzamelen van statistische gegevens van de teams van SOS-Enfants.	Franse Gemeenschap	

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
6.Het verbeteren van de registratie van het gebruik en de uitgevoerde analyses van de set seksuele agressie wordt opgenomen in de omzendbrief over de seksuele agressieset (SAS).	Justitie, Binnenlandse Zaken (politie),	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
7.Het project inzake registratie van zaken van VGV uitgevoerd in 10 ziekenhuizen tussen de periode 2013-2014 verderzetten. In dit kader verdere sensibiliseringsacties uitwerken naar de diensten gynaecologie en de	Volksgezondheid	

diensten registratie in hospitalen.		
8.Onderzoeken of een systeem kan ontwikkeld worden voor de registratie van gevallen van gedwongen huwelijken en welke voorzieningen hierbij moeten betrokken worden.	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, COCOM, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	IGVM
9.Inspanningen leveren om de verzamelde gegevens inzake registratie van gedwongen huwelijken op één centraal punt te verzamelen	IGVM	

1.2.2. Steun verlenen aan het onderzoek over alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, met het doel de dieperliggende oorzaken en gevolgen te bestuderen, evenals de frequentie, het aantal veroordelingen en de doeltreffendheid van de genomen maatregelen (artikel 11, §1b)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
10.De studie van het Europees Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (EIGE) ¹⁴ omtrent de publieke kosten van gendergerelateerd ¹⁵ vertalen naar de Belgische context en publiek ter beschikking stellen van het grote publiek.	IGVM	

¹⁴ Het in Vilnius (Litouwen) gevestigde Europees Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen werd in december 2006 in het leven geroepen door het Reglement nr. 1922/2006. Het Europees Instituut is belast met het bijstaan van de Europese instellingen en lidstaten bij de tenuitvoerlegging van een doeltreffend gelijkheidsbeleid, met name door in te staan voor de ontwikkeling van passende methodologische instrumenten voor de integratie van het genderperspectief in de gemeenschaps- en nationale beleidslijnen, de verzameling en analyse van objectieve en vergelijkbare gegevens op gemeenschapsniveau en het vergemakkelijken van de dialoog en de uitwisseling van best practices tussen de betrokken instanties.

¹⁵ Zie <http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/estimating-costs-gender-based-violence-european-union-report>

11.Een diepgaand onderzoek voeren naar de reikwijdte van geweld tegen vrouwen en jonge meisjes met een handicap, in samenwerking met de verenigingen van mensen met een handicap en de universiteitssector (stand van zaken met betrekking tot de toegankelijkheid van opvangcentra, informatie- en communicatietechnologie, bijstandsdiensten, enz.), rekening houdende met bestaande Europese onderzoeken (zoals die van de FRA).	Gelijke Kansen (federaal), Personen met een beperking (federaal), Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals gewest, COCOF	
12.Een wetenschappelijk kwalitatief onderzoek voeren naar de prevalentie van mannelijke slachtoffers van partner- en seksueel geweld om de omvang van het probleem en hun feitelijke behoeften te kunnen bepalen.	Gelijke Kansen (federaal)	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
13.Een studie uitvoeren inzake daderprofielering bij 'partnergeweld' (waarom plegen zij geweld, wat zijn de risico-trigger en de protectieve factoren). Dit wetenschappelijk onderzoek heeft als doelstelling de opbouwende oorzakelijke keten van partnergeweld volgens het daderperspectief in kaart te brengen (proximale en distale factoren). Op	Binnenlandse Zaken, IGVM	Justitie

basis van deze daderbevraging zal het daderperspectief worden aangewend om het huidige preventiebeleid inzake partnergeweld te evalueren, evenals te komen tot beleidsaanbevelingen terzake.		
14.Een cartografie opmaken inzake de verschillende bestaande vormen van dadertherapie (in binnen- en buitenland) en de efficiëntie van deze verschillende therapieën. Hierbij nagaan hoeveel daders er jaarlijks in eigen land een therapie of een vorming volgen, rekening houdende met het onderscheid tussen gedwongen en vrijwillige therapie/vorming en rekening houdend met het beperkt en projectmatig aanbod.	IGVM	
15.De resultaten van het evaluatieonderzoek naar de effecten van de justitiële beslissingen bij zaken van partnergeweld opvolgen en waar nodig nieuwe beleidsinitiatieven nemen.	Justitie	
16.Een specifieke analyse maken van de evolutie van het aantal klachten dat door de politiediensten wordt geregistreerd als geweldfeiten tussen partners.	Binnenlandse Zaken (politie (DGR/DRI))	
17.Een onderzoek uitvoeren naar de rol die de bedrijven zelf kunnen spelen bij de aanpak van	Tewerkstelling	

partnergeweld. Daarbij nagaan welke rol de werkgever kan spelen bij het voorkomen of sensibiliseren van partnergeweld en bij het begeleiden van de werknemers in dergelijke situaties. Er zal onderzocht worden of dit kan ingebed worden in bestaande structuren zoals preventieadviseurs, bedrijfsartsen, vertrouwenspersonen, vakbondsafgevaardigden en de sociale diensten, door in het bijzonder deze te sensibiliseren.		
---	--	--

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
18.Informatie over de nationale en Europese good practices met betrekking tot het bestrijden van seksueel geweld verspreiden naar alle verschillende betrokken actoren.	IGVM, Binnenlandse zaken (EUCPN)	
19.Een studie uitvoeren rond de definitie en prevalentie van grensoverschrijdend seksueel gedrag in ziekenhuizen en andere gezondheidsinstellingen (zoals psychiatrische instellingen) en met betrekking tot de typologie van de daders en slachtoffers.	Gelijke Kansen (federaal), IGVM	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
20. Uitvoeren van een cartografie van de noden van de verschillende actoren uit de praktijk rond eengerelateerd geweld.	IGVM	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap

1.2.3. Op regelmatige wijze bevolkingsonderzoeken uitvoeren om de omvang van alle vormen van geweld die onder het NAP vallen te evalueren, evenals de trends op dit vlak (artikel 11, §2)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
21. Een aanvullende en specifieke analyse uitvoeren van de resultaten van het gezondheidsonderzoek van 2014 om de resultaten inzake partnergeweld verder te kunnen uitdiepen. Op basis van deze analyse en indien noodzakelijk, in de volgende gezondheidsondaken meer onderzoek voeren naar gendergerelateerd geweld.	IGVM	Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid
22. Nieuwe prevalentieonderzoeken starten over de ervaringen inzake fysiek, psychologisch en seksueel geweld, gebaseerd op de methodologie van het Europees FRA onderzoek rond geweld op vrouwen ¹⁶ .	Franse Gemeenschap, Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	IGVM

¹⁶ Zie <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-survey-methodology-sample-and-fieldwork>

23.Vragen rond gendergeweld integreren in de toekomstige veiligheidsmonitor, indien budgettaire ruimte.	Binnenlandse Zaken (Federale Politie)	
---	---------------------------------------	--

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
24.Actualiseren van de studie over de prevalentie van en het risico op vrouwelijke genitale verminking in België (van 2014).	Gelijke Kansen (federaal), IGVM	Volksgezondheid
25.Uitwerken van een prevalentieonderzoek rond gedwongen huwelijken in België.	Gelijke Kansen (federaal), Binnenlandse Zaken	Asiel en Migratie

PROSTITUTIE

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
26.Uitwerken van een cartografie inzake de problematiek van prostitutie in België.	Gelijke Kansen (federaal)	Franse Gemeenschap
27.Een consultatie organiseren met experts, terreindeskundigen, het middenveld, hulp- en zelforganisaties en de politionele en gerechtelijke wereld, rond de thematiek van prostitutie om beleidsaanbevelingen	IGVM	

uit te werken.		
----------------	--	--

I.3. ONDERSTEUNEN EN VOEREN VAN EEN EFFICIËNTE SAMENWERKING MET NIET-GOUVERNEMENTELE ORGANISATIES EN HET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD

Het NAP zal de directe en constructieve deelname van het maatschappelijk middenveld aan de uitwerking ondersteunen, de implementatie en de opvolging van de ingevoerde maatregelen en strategieën.

In eerste instantie werden de verschillende groepen van (terrein)deskundigen, het verenigingsleven, en de academische wereld geraadpleegd door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, bij de uitwerking van het ontwerp van het NAP, zodat het zo dicht mogelijk bij de problemen uit de realiteit aansluit. Deze groepen van deskundigen zullen ook betrokken worden bij het uitwerken van de acties in het kader van dit actieplan, en zullen, daar waar nodig, voorafgaand geconsulteerd worden.

Doorheen het NAP, verbindt België zich er dan ook toe om op elk niveau het werk van de relevante niet-gouvernementele organisaties en het maatschappelijk middenveld te ondersteunen en om eveneens een efficiënte samenwerking met deze organisaties te blijven ontwikkelen¹⁷.

I.3.1. Het werk van de betrokken niet-gouvernementele organisaties en middenveldorganisaties die actief betrokken zijn bij de strijd tegen gendergerelateerd geweld, ondersteunen en aanmoedigen (artikel 9)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
28.Ondersteuning van de acties van de verenigingssector via het toekennen van eenmalige en structurele subsidies en het	Gelijke Kansen (federaal), IGVM, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige	

¹⁷ Zie ook Richtlijn 2012/29/EU (punt 62): " De lidstaten moeten organisaties uit het maatschappelijk middenveld, onder meer erkende en actieve niet-gouvernementele organisaties die werken met slachtoffers van strafbare feiten, stimuleren en nauw met hen samenwerken, in het bijzonder in het kader van beleidsinitiatieven, voorlichtings- en bewustmakingscampagnes, onderzoeks- en onderwijsprogramma's en opleiding, alsook bij het toezien op en evalueren van de effecten van maatregelen ter ondersteuning en bescherming van slachtoffers van strafbare feiten. De overheidsdiensten moeten op een gecoördineerde manier samenwerken en op alle administratieve niveaus – op het niveau van de Unie, en op het nationale, regionale en plaatselijke niveau – aan de samenwerking deelnemen, opdat slachtoffers van een strafbaar feit de bijstand, ondersteuning en bescherming krijgen die zij nodig hebben. Om te voorkomen dat slachtoffers herhaaldelijk worden doorverwezen, moet aan hen bijstand worden verleend bij het vinden van en het zich wenden tot de bevoegde autoriteiten. De lidstaten moeten zich beraden op het instellen van „één-contactpunt“- of „één-loket“-regelingen, die tegemoet komen aan de diverse behoeften van slachtoffers die bij een strafprocedure betrokken zijn, zoals de behoefte aan informatieverstrekking, bijstand, ondersteuning, bescherming en schadevergoeding. "

ondersteunen van Belgische NGO's in de strijd tegen alle vormen van gendergerelateerd geweld, binnen het bestaand budget.	Gemeenschap	
---	-------------	--

1.3.2. Een doeltreffende samenwerking opzetten met de betrokken niet-gouvernementele organisaties en middenveldorganisaties die actief betrokken zijn bij de strijd tegen gendergerelateerd geweld (artikel 9)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
29. Instaan voor de coördinatie van verscheidene thematische deskundigengroepen om verenigingen, terreindeskundigen en de academische wereld samen te brengen zodat zij zich kunnen uitspreken over de vorderingen met betrekking tot de in het plan voorziene maatregelen, de gerealiseerde vooruitgang en de eventueel toekomstige te ondernemen stappen	IGVM	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
30. Bijdragen aan het stimuleren van de informatiedeling tussen de overheidsdiensten en de expertencentra, zoals ICRH, Intact en GAMS, voor vorming en advies	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, FEDASIL, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige	

betreffende VGV.	Gemeenschap	
31.Om representatieve gegevens te verzamelen, een samenwerkingsverband opstellen met het Centrum Prisma en het Centrum voor Vluchtelingen van de Duitstalige Gemeenschap	Duitstalige Gemeenschap	

GLOBALE DOELSTELLING II: GEWELD VOORKOMEN

II.1. SENSIBILISERINGSACTIES VOEREN VOOR HET GROTE PUBLIEK OF DOELGROEPEN

Sinds vele jaren worden zowel op federaal niveau als op het niveau van de gemeenschappen, gewesten, provincies en gemeenten, grote inspanningen geleverd om het taboe op geweld te doorbreken en om de slachtoffers en de daders te informeren over en te begeleiden met beschikbare actiemiddelen.

Geweld kan alleen maar efficiënt worden bestreden en voorkomen door een totaal engagement van de hele samenleving. Het is van essentieel belang dat elke burger die het slachtoffer, de getuige of de dader is, geïnformeerd is over de verschillende manieren waarop moet worden gehandeld wanneer hij of zij geconfronteerd wordt met geweld.

Sensibiliseringscampagnes of – programma’s naar het grote publiek toe zijn daarom van essentieel belang.

Maar het is ook belangrijk specifieke doelgroepen, die meer geconfronteerd worden met een bepaalde vorm van gendergerelateerd geweld, te sensibiliseren. Hiervoor is een nauwe en concrete samenwerking met de terreindeskundigen nodig.

Specifieke sensibiliseringsacties inzake seksueel geweld zullen in dit NAP een bijzondere aandacht krijgen. Hierbij zal vooral gefocust worden op het aanmoedigen van slachtoffers om tijdig de feiten aan te geven opdat de bewijsvoering en hulpverlening zo efficiënt en zo snel mogelijk kan worden opgestart.

De professionals die mogelijks in contact komen met de slachtoffers of daders van gendergerelateerd geweld hebben eveneens een cruciale rol te spelen. Het is heel belangrijk dat zij in staat zijn slachtoffers en potentiële slachtoffers te identificeren, hen de gepaste steun te kunnen bieden en hen, indien gewenst, te kunnen doorverwijzen naar de bevoegde diensten.

II.1.1. Bewustwordingscampagnes of -programma's promoten of uitvoeren om het grote publiek te sensibiliseren en meer kennis te verschaffen omtrent de verschillende uitingen van geweld die onder het NAP vallen, evenals omtrent hun gevolgen voor kinderen en de noodzaak om dit geweld te voorkomen (artikel 13, §1)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
32.Verschillende sensibiliseringcampagnes organiseren o.m. ter gelegenheid van de internationale dag tegen geweld op vrouwen op 25 november.	Gelijke Kansen (federaal), IGVM, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	
33.Sensibiliseren rond de strijd tegen seksisme en stereotypering als een vorm van preventie van gendergerelateerd geweld (via om. campagnes, studies en gidsen).	Gelijke Kansen (federaal), IGVM, Franse gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	
34.Opstarten van campagnes die ook gericht zijn aan en uitgewerkt met (jonge) mannen om hun bijdrage in de strijd tegen gendergerelateerd geweld aan te moedigen.	Gelijke Kansen (federaal), IGVM, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest,	
35.Sensibiliseringscampagnes lanceren inzake het bespreekbaar maken van relaties en relatieproblemen en om de bestaande ondersteuningsmogelijkheden beter bekend te maken. Daarnaast ook specifieke sensibiliseringscampagnes uitwerken in het kader van de hulplijn 1712.	Vlaanderen	

In al deze campagnes aandacht besteden aan genderneutraliteit en de strijd tegen stereotypering.		
36.Op structurele basis sensibiliseringscampagnes rond gendergerelateerd geweld ondersteunen, in het kader van veiligheids en preventieplannen.	Binnenlandse zaken (ADVP)	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
37.Specifieke sensibiliseringscampagnes opstarten in wachtruimtes van artsen, psychologen, gezinsplanning, enz.	Vlaanderen, Waals Gewest, Duitstalige Gemeenschap, COCOF	Volksgezondheid

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
38.Sensibiliseringcampagnes opstarten op 14 februari ter gelegenheid van V-Day met een focus op het bestrijden van seksueel geweld en het aanmoedigen van slachtoffers om zo snel mogelijk de feiten aan te geven of aan te kaarten.	Gelijke Kansen (federaal)	

II.1.2. Bewustwordingscampagnes of –programma’s promoten of uitvoeren om specifieke doelgroepen en meer in het bijzonder jongeren te sensibiliseren en meer kennis te verschaffen omtrent de verschillende uitingen van geweld die onder het NAP vallen, evenals omtrent hun gevolgen voor kinderen en de noodzaak om dit geweld te voorkomen

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
39.Ontwikkelen van sensibiliserings- en preventieprojecten rond geweld in liefdesrelaties van jongeren.	Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF	
40.Sensibiliseren van etnisch-culturele minderheden over gendergerelateerd geweld en de mogelijke aanpak en hulpaanbod.	Vlaanderen, Brussels Hoofdstedelijk Gewest,	
41.Specifieke sensibiliseringscampagnes opzetten voor kwetsbare groepen zoals onder andere nieuwkomers, ouderen, minder validen.	Gelijke Kansen (federaal), IGVM, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
42.Specifieke sensibiliseringsacties uitwerken voor studenten als specifieke kwetsbare groep voor verkrachting.	Gelijke Kansen (federaal)	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER

43.Specifieke informatie ter beschikking stellen, sensibiliseringscampagnes uitwerken en verspreiden naar diverse doelgroepen toe in het kader van de strijd tegen EGG en gedwongen huwelijken (onder ander kindbruiden). In het uitwerken van deze campagnes de betrokken migranten gemeenschappen betrekken.	IGVM, Vlaanderen (VVSG), Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	FEDASIL
44.Opzetten van preventieacties die zich ook tot de ouders richten met betrekking tot de strijd tegen EGG en gedwongen huwelijken.	Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
45.Gerichte preventieacties voeren waar lokale religieuze organisaties worden gesensibiliseerd in de strijd tegen gedwongen huwelijken en andere vormen gendergerelateerd geweld.	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
46.Sensibiliseren ter gelegenheid van de internationale dag tegen VGV op 6 februari.	Gelijke Kansen (federaal), IGVM, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest,	
47.Good practices verzamelen via o.m de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en deze ter publiekelijk ter beschikking stellen.	IGVM, Vlaanderen (VVSG)	

II.1.3. Zorgen voor een ruime publieke verspreiding van de informatie over de beschikbare maatregelen ter voorkoming van daden van geweld die binnen het toepassingsgebied van het NAP vallen (artikel 13, §2)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
48.Zorgen voor permanente en geactualiseerde informatieverstrekking aan slachtoffers van geweld via de website www.1712.be .	Vlaanderen	
49.Sytematisch een overzicht aanbieden van sensibiliseringsinstrumenten in België inzake gendergerelateerd geweld en het ter beschikking stellen aan de bevolking via de websites www.partnergeweld.be en www.verkrachting.be .	IGVM, Gelijke Kansen (federaal)	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
50.Zorgen voor permanente en geactualiseerde informatieverstrekking aan slachtoffers via de nationale website over partnergeweld (www.partnergeweld.be).	IGVM	
51.Via informatiecampagnes instaan voor de communicatie over de hulplijn "Ecoute violence conjugale" naar het grote publiek en de professionals toe.	Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF	

Verzorgen van een een permanente en geactualiseerd informatie over partnergeweld via de website (www.ecouteviolencesconjugales.be). In het bijzonder met betrekking tot het repertorium van de belangrijkste diensten en instellingen die betrokken zijn bij de hulpverlening aan slachtoffers en daders van partnergeweld in Wallonië en Brussel.		
52.Verspreiden van de brochure <i>'Migrant en slachtoffer van partnergeweld. Wat zijn mijn rechten?'</i>	IGVM	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Asiel en Migratie, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
53.Zorgen voor permanente en geactualiseerde informatieverstrekking aan slachtoffers via de nationale website over seksueel geweld (www.verkrachting.be).	Gelijke Kansen (federaal), Binnenlandse Zaken (politie), IGVM	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
54. Gerichte verspreiding van de sensibiliseringsfolders ter preventie van (potentiële) slachtoffers van VGV, zoals uitgewerkt in het kader van de preventiekit inzake vrouwelijke genitale verminking.	IGVM	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Asiel en Migratie, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap

II.2. OPLEIDINGSACTIES VOEREN OVER DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN (artikel 14)

De bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen en de strijd tegen geweld in liefdesrelaties moet vanaf jonge leeftijd aangekaart worden en tijdens het hele onderwijsproces worden herhaald, zodat kinderen en adolescenten ten volle kunnen deelnemen aan een samenleving met meer gendergelijkheid en zich bewust worden van het ontoelaatbare karakter van gewelddadig gedrag.

Ons onderwijssysteem speelt een primordiale rol bij de preventie van gewelddadig gedrag. Onder andere in het versterken van de weerbaarheid van studenten kunnen zij een rol spelen. Het aanmoedigen van deze principes op zeer jonge leeftijd stimuleert een zo ruim mogelijke primaire preventie van gendergerelateerd geweld over het gehele onderwijssysteem.

De seksuele, relationele en reproductieve opvoeding en de primaire preventie in scholen inzake gezond seksueel gedrag bij jongeren, zullen dan ook versterkt worden. Daarenboven zullen maatregelen ontwikkeld worden in het onderwijs die seksistische stereotypen vermijden en een cultuur bevordert van gendergelijkheid respect voor de mensenrechten en geweldloosheid. Bovendien moeten deze principes gepromoot worden zowel in de informele educatieve structuren als in de sportieve, culturele en vrijetijdsstructuren, alsook in de media.

II.2.1. Didactisch materiaal over de gelijkheid van vrouwen en mannen opnemen in de officiële leerprogramma's en op alle onderwijsniveaus (artikel 14, §1)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
55. Bevorderen van de veralgemening van EVRAS vanaf het basisonderwijs, in het bijzonder met de	Franse Gemeenschap	

buitenschoolse actoren.		
56.Het concreet uitwerken van het protocol van 20 juni 2013 door in samenwerking met de Centra voor gezinsplanning en de lokale centra voor de bevordering van de gezondheid, de workshops rond relaties, gevoelens en seksualiteit structureel verder te zetten.	Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF	
57.Structureel inbedden van de aandacht voor geweld in liefdesrelaties bij jongeren in het algemeen beleid inzake preventie van seksuele gezondheid in het onderwijs.	Vlaanderen	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
58.Het aangaan van een engagement ter bescherming van de seksuele integriteit van de minderjarige in onderwijs en in het verlengde daarvan een training op maat voorzien voor de partners die de engagementsverklaring hebben aangeaan.	Vlaanderen	

59. Er wordt gestreefd om de bescherming van de integriteit van minderjarigen en vormen van geweld in één geheel te plaatsen en tot een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak te komen voor de bescherming van de integriteit van minderjarigen met daarin onder meer aandacht voor de bestrijding van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik. Het uitwerken van de Vlaamse Engagementsverklaring ter bescherming van de seksuele integriteit van minderjarigen in onderwijs door middel van het verder uitwerken van een Raamwerk Seksualiteit en Beleid en trainingen over het Raamwerk en het Vlaggensysteem voor leerkrachten en CLB'ers. Door het opvolgen van de noden en behoeften uit het onderwijsveld via een speciaal daartoe opgezette stuurgroep. Er wordt gewerkt met een Vlaggensysteem die aangevuld wordt met tekeningen rond het gebruik van sociale media en tekeningen met situaties uit de lessen lichamelijke opvoeding. Ook de trainingen zullen gevolgd en bijgestuurd worden, in samenwerking met Sensoa, rekening houdende met wat er tijdens de trainingen aan vragen aan bod is	Vlaanderen	
---	-------------------	--

gekomen.		
----------	--	--

II.2.2. De gelijkheid van vrouwen en mannen promoten binnen de informele educatieve structuren evenals bij voorzieningen voor sport, cultuur, ontspanning, religie en in de media (artikel 14, §2)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
60.Aandacht besteden aan de preventie van gendergerelateerd geweld bij sportactoren en bij jongerenverenigingen zoals bijvoorbeeld het uitwerken van opleidingsmodules voor animatoren van jongerengroepen rond het thema 'Geweld en zijn vele gezichten'.	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
61.Een pool van gemeenschapsanimatoren oprichten (sleutelfiguren uit de gemeenschap met een opleiding over de problematiek) om preventieacties te kunnen voeren binnen de in België vertegenwoordigde gemeenschappen in het kader van de strijd tegen VGV, EGG en gedwongen huwelijken.	Franse Gemeenschap	
62.Het ontwikkelen en verspreiden van sensibiliseringsmiddelen en/of	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	

opleidingen die de fundamentele vrouwenrechten promoten en het geweld tegen vrouwen aanklagen, inclusief de "schadelijke praktijken" en deze ter beschikking stellen van het maatschappelijk middenveld, de actoren op het terrein, de religieuze leiders, en de officieel erkende predikanten en hoogwaardigheidsbekleders.		
--	--	--

II.3. DE OPLEIDING VAN PROFESSIONALS VERZEKEREN (artikel 15)

Sensibilisering alleen is onvoldoende om geweld te voorkomen. De organisatie van opleidingen over deze problematiek is een essentiële pijler in het beleid om de specifieke groepen die geconfronteerd worden met slachtoffers en daders van geweldsdaden op een eenduidige, heldere en precieze manier te informeren.

Bij sommige interveniënten kan er bijvoorbeeld een verkeerd begrip of verwarring zijn over conflicten binnen een koppel of partnergeweld. Daarnaast weet men ook niet altijd hoe slachtoffers van gendergerelateerd geweld op te vangen en te begeleiden, zeker met betrekking tot seksueel geweld, waar er nood is aan vaardigheden om om te kunnen gaan met het post-traumatisch stresssyndroom. Een betere kennis en sensibilisering van de problematiek, betere vaardigheden in het opsporen van het geweld en een efficiënte opvang van de slachtoffers dragen bij tot een betere ondersteuning. Bovendien speelt het verzamelen van medische, psychologische of juridische bewijzen vaak een centrale rol in de aanhouding en veroordeling van de daders.

Een ander aandachtspunt voor de opleidingen is het ontwikkelen van interculturele vaardigheden, zeker in verband met gendergerelateerd geweld tegen migranten, eengerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken. Bepaalde misdrijven zijn zo specifiek dat slachtoffers enkel en allen kunnen geholpen en gehoord worden door daartoe specifiek getrainde personen.

Ook hier is het essentieel om het multidisciplinaire en intersectorale karakter te onderstrepen. Ze moeten hen toelaten om samen te werken met andere professionals in een groot aantal verschillende domeinen. In deze opleidingen zullen aandacht besteed worden aan de multidisciplinaire benadering van gendergerelateerd geweld om de effectieve doorverwijzing en coördinatie te verzekeren.

Wat betreft seksueel geweld, zullen er meer inspanningen geleverd worden om de opleiding van de politionele en justitiële sector te versterken (het eerste verhoor van volwassen slachtoffers van zedendelicten, het gebruik van de seksuele agressieset, enz). Er zullen

meer doorgedreven opleidingen beschikbaar worden voor alle andere betrokken professionals in de gezondheidszorg, zoals huisartsen, gynaecologen, urologen, verplegers, etc. Dit is een specifieke opvolging van de oproep van de Wereldgezondheidsorganisatie, die bijzondere aandacht vraagt voor het verbeteren van de opleiding van alle gezondheidsverstrekkers rond seksueel geweld.

België engageert zich dus tot het invoeren, ontwikkelen en versterken van de opleidingen voor professionals die in contact kunnen komen met slachtoffers of daders van gendergerelateerd geweld.

II.3.1. De opleidingen intensiveren rond een gecoördineerde samenwerking tussen verschillende instanties (artikel 15, §2)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
63.Een publieke inventaris opstellen van de verschillende opleidingen (en hun opleiders) die in België worden gegeven in verband met gendergerelateerd geweld.	IGVM	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
64.Het verspreiden en gebruiken van de methodologie 'blended learning module "samenwerken in een keten"' uitgewerkt door de provincie Limburg in het kader van van het Europees project 'vorm een keten om de kinderen te beschermen' (2014)	Vlaanderen, Justitie, Binnnenlandse zaken (politie)	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
65.De 'Europese' e-learningmodule aangaande VGV vertalen en afstemmen op de Belgische context.	IGVM	

II.3.2. Aanbieden of versterken van het algemene aspect 'gendergerelateerd geweld' in de initiële opleiding van professionals (artikel 15, §1)

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
66.Streven naar een draagvlak om in de initiële opleiding van de volgende categorieën van professionals de kennis van verschillende vormen van gendergerelateerd geweld¹⁸ op te nemen: - Gezondheidszorg (artsen, tandartsen, vroedvrouwen, verpleegkundigen,...); - Gerechtelijke en politionele wereld (rechten, criminologie, maatschappelijke veiligheid,...); - Psycho-sociale wereld (sociaal assistenten, sociologie, psychologie, gehandicaptenzorg,...); - Onderwijs (kleuteronderwijzers, onderwijzers, hoogleraren en	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	

¹⁸ Partnergeweld, seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminkingen, gedwongen huwelijken, eengerelateerd geweld.

professoren).		
---------------	--	--

II.3.3. Integreren van specifieke aspecten rond gendergerelateerd geweld in basisopleidingen

Algemeen

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
67. Streven naar een draagvlak om in de basisopleiding van de volgende categorieën van gespecialiseerde beroepen de kennis van de verschillende vormen van gendergerelateerd geweld¹⁹ op te nemen via mogelijke bijkomende vormingsdagen: - Forensische artsen - Bemiddelaars - Magistraten - Lokale Politie - Ambulanciers - Sociaal verpleegkundigen - Hulpverleners - Ocmw medewerkers - Psychiaters - Advocaten (inclusief pro deo) en notarissen - Dierenartsen - Urologen - Vroedvrouwen	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Duitstalige Gemeenschap	Brussels Hoofdstedelijk Gewest

¹⁹ Partnergeweld, seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminkingen, gedwongen huwelijken, eengerelateerd geweld.

- Gynaecologen (prenatale consultatie) - Huisartsen - Interculturele bemiddelaars (o.m in ziekenhuizen) - gehandicaptenzorg - Post natale consultaties (ONE, Kind en Gezin en Kaleido) - CLB/PMS		
---	--	--

Specifieke aandachtspunten bij politie

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
68.Aandacht voor zedenmisdrijven in de basisopleiding tot politie-inspecteur. Het aanmoedigen dat er in elke politieschool een degelijke basis wordt aangeboden waar zedenmisdrijven voldoende aan bod komen.	Binnenlandse Zaken (Politie)	
69.Aanmoedigen dat een aspect rond opvang van slachtoffers van seksueel geweld aangeboden wordt in de opleiding van de onthaalbediende bij de politie.	Binnenlandse Zaken (Politie)	
70.Het behouden van VGV als onderdeel van de problematiek kindermishandeling in de basisopleiding in de politieschool en waar nodig uitbreiden.	Binnenlandse Zaken (Politie)	

Specifieke aandachtspunt voor medische en psycho-sociale hulpverlening

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
71.Streven naar een draagvlak om in de opleiding van de verschillende categorieën van de gezondheids- en hulpverlener de kennis van de verschillende vormen van gendergerelateerd geweld (in bijzonderheid seksueel geweld) op te nemen.	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	

II.3.4. Een voortgezette opleiding voor professionals aanbieden of deze versterken (artikel 15, §1)

Algemene principes

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
72.Streven naar het organiseren van specifieke voortgezette en aparte opleidingen voor gedwongen huwelijken, EGG, partnergeweld, seksueel geweld en VGV in volgende beroepsgroepen: - De verschillende referentieambtenaren politie - De verschillende referentiemagistraten (cf supra) - Slachtofferbejegenaars van de politie - Huisartsen	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Asiel en Migratie, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	

- Onthaalbediende en crisisinterventie (0800/30.030/spoeddiensten/107) - Ziekenhuizen /Sexual assault centra's - Forensische artsen - Politionele verhoorders seksueel geweld - Medewerkers van de diensten Asiel en migratie, vreemdelingenzaken en het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen - Psychologen en trauma psychologen - Gemeenteambtenaren (bevolkingsdienst met betrekking tot gedwongen huwelijken) - Gespecialiseerde OCMW – dienstverleners - 'Referentiepersonen' VGV en EGG bij CLB/PMS, kind en gezin/ONE/Kaleido Voor al deze voortgezette opleidingen worden methodische kaders uitgewerkt per geweldsvorm en per doelgroep. Deze opleidingen worden interdisciplinair, interinstitutioneel en		
--	--	--

multicultureel georganiseerd en houden rekening met de bestaande (risicotaxatie)instrumenten en meldcodes (cfr infra...).		
---	--	--

Specifieke maatregelen bij politie

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
73.Aanmoedigen van de integratie van de specifieke voortgezette opleiding 'zedenmisdrijven' in alle politiescholen.	Binnenlandse Zaken (Politie)	

Specifieke maatregelen bij Justitie

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
74.Een verplichte diepgaande opleiding voorzien van 2 dagen inzake partnergeweld voor de gerechtelijke stagiairs van het tweede jaar.	Justitie	

Specifieke maatregelen in de sector van de gezondheidszorg

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
75.De opleiding train the trainers in de hospitalen inzake partnergeweld en seksueel geweld verderzetten.	Volksgezondheid	

76.Onderzoeken van de noodzaak om een specifieke opleiding op te zetten tot forensisch expert om de letsels van "seksueel geweld" en "partnergeweld" te herkennen. Deze forensisch experten zouden vaststellingen kunnen doen in plaats van wetsdokters (naar analogie met het letselonderzoek verricht bij de Forensische Polikliniek Kindermishandeling in Nederland).	IGVM	Volksgezondheid
77.Vormingen organiseren voor huisartsen op basis van de aanbevelingen inzake detectie van partnergeweld, binnen het bestaand budget.	Vlaanderen, Waals Gewest	

Specifieke maatregelen in de psychosociale sector en het onderwijs

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
78.Expertise deling en netwerking met het oog op een kwaliteitsvolle ondersteuning van en doorverwijzing door de 1712-medewerkers en de 106 medewerkers.	Vlaanderen	
79.Uitvoeren van de voorstellen voor noodzakelijke opleidingsvoorzieningen voor (m/v) professionals om hen toe te laten om partnergeweld op te sporen en adequaat op te treden.	Franse Gemeenschap, Waals Gewest	
80.Module 'Professioneel contact met disfunctionele families' toevoegen in het ontwerp van opleiding voor familiale hulpverlening	Duitstalige Gemeenschap	

en hulpverlening aan ouderen.		
-------------------------------	--	--

Specifieke maatregelen in de asiel- en migratiesector

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
81. Professionals werkzaam in het opvangnetwerk van FEDASIL vorming geven inzake de problematiek van VGV en seksueel geweld, met specifieke aandacht voor de prevalentie en gevolgen, risicotaxatie- en management.	FEDASIL	

II.3 bis SPECIFIEKE TOOLS TER BESCHIKKING STELLEN VAN PROFESSIONALS DIE HEN IN STAAT STELLEN OM VORMEN VAN GENDERGERELATEERD GEWELD TE HERKENNEN EN PASSEND OP TE TREDEN

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
82. Binnen het globaal methodisch kader voor de aanpak van geweld en misbruik door de CAW's een luik rond partnergeweld en een luik rond kinderen die getuigen zijn van geweld opnemen.	Vlaanderen	
83. Een psychologische bijstandsstructuur opzetten of uitbreiden voor professionals uit de politionele en justitiele sector, die worden geconfronteerd met gevallen van huiselijk geweld. Het doel hiervan is de psychologische en emotionele	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie)	

belasting te beperken.		
84. Terbeschikking stellen van risicotaxatieinstrumenten en meldcodes inzake partnergeweld aan betrokken professionals (cfr infra IV.2). In bijzonderheid zal hier aandacht besteed worden aan de professionals in de gezondheidssector.	Gelijke Kansen (federaal)	IGVM
85. De inspecteurs dierenwelzijn sensibiliseren rond de link tussen huiselijk geweld en dierenmishandeling; en instrumenten ter beschikking stellen met betrekking tot het leren herkennen van signalen van huiselijk geweld.	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
86. Aanbevelingen inzake de aanpak van seksueel geweld uitschrijven naar de artsen toe, naar analogie met de aanbevelingen terzake rond partnergeweld.	Vlaanderen, Waals Gewest	Volksgezondheid
87. Een project inzake specifieke bijstandsstructuur wordt opgezet voor professionals (in casu audiovisuele verhoorders TAM) zowel proactief, preventief als curatief.	Binnenlandse Zaken (Politie)	

EERGERELATEERD GEWELD/ GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL / AANBEVELING	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
88.Opvolgen van het project Mechelen in het kader van de creatie van een lokaal expertisecentrum eengerelateerd geweld en dit met het oog op een mogelijke landelijke uitrol. In dit kader ook de problematiek van loverboys integreren.	IGVM	
89.De noodzakelijke informatie verspreiden rond de mogelijke eerstelijnsinterventies omtrent de problematiek van gedwongen huwelijken en dit voor het geheel van de educatieve actoren, de bemiddelaars en de mobiele ploegen.	IGVM	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap
90.Aanmoedigen van de ontwikkeling van een bijkomende specifieke expertise rond gedwongen huwelijken voor de in sommige steden opgerichte cellen rond schijnhuwelijken.	Binnenlandse zaken (politie)	IGVM
91.Terbeschikkingstelling van informatietools in verband met vrouwelijke genitale verminking.	Duitstalige Gemeenschap	
92.Terbeschikking stellen van risicotaxatieinstrumenten en meldcodes inzake eengerelateerd geweld/vrouwelijke genitale	IGVM	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Asiel en Migratie, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest,

verminking/gedwongen huwekijken aan betrokken professionals (zie IV.2).		COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap
93.De politiezones van de grootsteden zullen in het bijzonder worden gesensibiliseerd betreffende deze problematiek.	Binnenlandse Zaken (VCLP)	

II.4. INVOEREN VAN PREVENTIEPROGRAMMA'S VOOR INTERVENTIE EN BEHANDELING VAN DADERS (artikel 16)

De maatregelen die worden genomen tegen daders van gendergerelateerd geweld moeten efficiënt zijn en indien nodig moeten behandelingsmogelijkheden worden voorgesteld om te vermijden dat dit geweld zich nog voordoet.

De bestaande preventieprogramma's voor interventie en behandeling van daders van partnergeweld zullen daarom op elkaar worden afgestemd en versterkt binnen het beschikbare budgettaire kader om te zorgen voor een gepaste behandeling, zowel op vrijwillige basis als onder gerechtelijke dwang, als in de penitentaire inrichtingen.

De behandelingsprogramma's om recidive van daders van strafbare feiten te voorkomen, in het bijzonder van overtredingen van seksuele aard, zullen vertrekkende vanuit de evaluatie van de samenwerkingsakkoorden inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik eveneens op elkaar worden afgestemd.

In al deze preventie- en behandelingsprogramma's voor daders is het cruciaal dat de informatiedeling naar en de veiligheid, en de ondersteuning en de basisrechten van slachtoffers een prioriteit vormen. In de ontwikkeling van dergelijke programma's zal er over gewaakt worden dat er samengewerkt wordt met diensten die gespecialiseerd zijn in de ondersteuning van slachtoffers.

II.4.1. Programma's opzetten of ondersteunen die plegers van partnergeweld, ander niet-gewelddadig gedrag in hun interpersoonlijke relaties aanleren (artikel 16, §1)

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
94.Een inventaris opstellen van de beschikbare programma's (justitiele (gevangenis inclusie) en niet justitiele) en opvangplaatsen voor plegers (in het bijzonder in het kader van de wet betreffende het tijdelijk	IGVM	

huisverbod in geval van huiselijk geweld).		
95.Een onderzoek uitvoeren naar de toepassing en de best-practices inzake de wet betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld en naar de reële behoeften rond en efficiëntie van dadertherapie.	IGVM	
96.Op basis van een evaluatie het aanbod voor daderprogramma's binnen het beschikbare budget op elkaar afstemmen.	Vlaanderen, Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Justitie, Binnenlandse zaken (ADVP)
97.De diensten aan justitiabelen coördineren en daarbij aandacht hebben voor sociale bijstand en de begeleiding van geweldplegers.	Franstalige gemeenschap	

II.4.2. Behandelingsprogramma's opzetten of ondersteunen die moeten voorkomen dat plegers – en meer in het bijzonder plegers van zedenmisdriven – opnieuw een strafbaar feit plegen (artikel 16, §2)

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
98.Nagaan hoe het hulpaanbod voor seksuele delinquenten kan gestroomlijnd worden, vertrekkend van de aanbevelingen van het evaluatierapport van de samenwerkingsakkoorden inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik	Vlaanderen, Volksgezondheid	Justitie

99.De toegankelijkheid van personen met een mentale beperking tot de hulp- en behandelingsprogramma's voor daders van seksueel geweld verbeteren.	Waals Gewest	
100.De bestaande hulp- en behandelingsprogramma's voor daders van seksueel geweld versterken.	Waals Gewest	

II.5. ZORGEN VOOR EEN DEELNAME VAN DE PRIVE- EN OVERHEIDSSECTOREN EN DE MEDIA (artikel 17)

De privésector, de overheidssector, de sector van de informatie- en communicatietechnologieën en de media moeten betrokken worden bij de strijd tegen gendergerelateerd geweld, met name via de uitwerking van richtlijnen en zelfreguleringsnormen.

De werkplaats kan een significante bijdrage leveren in de strijd tegen partnergeweld. Of men het nu ethisch, logisch of economisch bekijkt, iedereen kan en zal er baat bij hebben.

De rol die de privésector kan spelen zal onderzocht worden in het beleid in de strijd tegen gendergerelateerd geweld, met name door een financiële ondersteuning aan verschillende initiatieven, door de uitwerking van partnerschappen met het verenigingsleven, door sensibiliseringsacties bij personeelsleden, enz.

De overheidssector draagt eveneens bij tot de preventie van geweld, onder andere via projecten ter verbetering van de veiligheid van personen op openbare plaatsen en in het openbaar vervoer. De mogelijkheid om in de toekomstige beheersovereenkomsten met de NMBS en de metro- en bus vervoersmaatschappijen strategische, operationele doelstellingen, alsook concrete acties te laten opnemen inzake aandacht voor de preventie van seksuele intimidatie/ongewenst seksueel gedrag en seksueel grensoverschrijdend gedrag in het openbaar vervoer zal eveneens onderzocht worden.

De gelijkheid van vrouwen en mannen, de strijd tegen discriminatie en de strijd tegen geweld zullen onder de aandacht worden gebracht binnen de algemene doelstellingen die de openbare zender wil bevorderen in zijn specifieke programma's en audiovisuele informatiecontent, evenals op een transversale manier in zijn volledig mediabeleid.

II.5.1. Samenwerken met de privésector, de sector voor informatie- en communicatietechnologie en de media, en richtlijnen en normen voor zelfregulering opstellen om gendergerelateerd geweld te voorkomen en het respect voor de waardigheid van vrouwen te vergroten (artikel 17, §1)

Media

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
101.In de volgende beheerscontracten RTBF/VRT aandacht hebben voor het sensibiliseren van het grote publiek rond gendergerelateerd geweld.	Vlaanderen, Franse Gemeenschap	
102.De strijd tegen seksisme in de media in de aanbevelingen rond voortgezette 'media-opleidingen' (missie van de hoge raad voor de mediaopleidingen) inschrijven.	Vlaanderen, Franse Gemeenschap	
103.Gedragscodes voor professionals in de media opstellen in verband met gendergerelateerd geweld en dit in samenwerking met de Raad voor Journalistiek en de Conseil de déontologie journalistique.	IGVM, Vlaanderen, Franse Gemeenschap	

Bedrijven

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
104.Werkgevers aanzetten om binnen hun onderneming en binnen de bestaande structuren eerste opvang en gepaste doorverwijzing te voorzien voor werknemers die	Tewerkstelling	

geconfronteerd zijn met partnergeweld. Bestaande partners binnen ondernemingen zoals preventieadviseurs, vertrouwenspersonen, bedrijfsartsen, vakbondsafgevaardigden hiervoor inschakelen, sensibiliseren en opleiden.		
105.Sensibiliseringsprogramma's rond de strijd tegen gendergerelateerd geweld en seksueel overschrijdend gedrag opnemen in de toekomstige beheerscontracten met de NMBS en de metro- en bus vervoersmaatschappijen.	Gelijke Kansen (federaal), Vlaanderen, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
106.Samenwerken met reisbureau's/reisindustrie en sensibiliseringscampagnes voeren om toeristen bewust te maken van de problematiek van sekstoerisme (en dit in samenwerking met EPCAT ²⁰ en de Federatie van de Toeristische Industrie) en de bestaande website verruimen (www.ikzegstop.be).	Buitenlandse zaken	
107.Een lijst opstellen van goede sensibiliseringsvoorbeelden van bedrijven rond het thema	IGVM	Gelijke Kansen (federaal)

²⁰ End child prostitution, child pornography and trafficking of children for sexual purposes.

gendergerelateerd geweld		
--------------------------	--	--

Globale doelstelling III: de slachtoffers beschermen en ondersteunen

III.1. De slachtoffers informeren (artikel 19)

Er moet adequate²¹ informatie beschikbaar zijn voor de slachtoffers van gendergeelateerd geweld, in een taal die ze begrijpen. Deze informatie gaat in het bijzonder over de wettelijke maatregelen, de hulpdiensten en de opvangmogelijkheden voor slachtoffers. Het is onder meer belangrijk om gerichte informatiecampagnes te voeren die slachtoffers ertoe aanzetten om aangifte te doen, klacht in te dienen of hen informeren over welke rechten zij beschikken.

Alleen met een zo ruim mogelijke en continue informatievespreiding over de ernst van de problematiek kan men de slachtoffers aanzetten tot herkenning van hun problematiek en hen aanzetten tot actie. Door slachtoffers te informeren kunnen zij het onderwerp aankaarten en kunnen zij worden aangespoord om deze gewelddaden aan te geven wanneer ze zich voordoen.

Naast het ontwikkelen van nieuwe informatietools, met nadruk op de meertaligheid van de tools die bestemd zijn voor migrantenvrouwen en -mannen, zullen ook de verschillende informeringsmaatregelen, die reeds op federaal, gemeenschaps- en gewestelijk niveau werden ingevoerd (folders, brochures, internetsites enz.), worden versterkt.

Gendergerelateerd geweld

Maatregel	Verantwoordelijke	Partner
108.Bestaande websites rond (gendergerelateerd) geweld versterken en uitbreiden (cfr supra).	Gelijke Kansen (federaal), IGVM, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	

²¹ Zie ook Richtlijn 2012/29/EU (punt 21): "Bevoegde autoriteiten, slachtofferhulporganisaties en herstelrechtorganisaties moeten informatie en advies, voor zover mogelijk, door middel van verschillende media geven en op een manier die voor het slachtoffer begrijpelijk is. Dergelijke informatie en advies moeten worden verstrekt in eenvoudige en toegankelijke bewoordingen. Tevens moet worden gegarandeerd dat het slachtoffer in de loop van de procedure kan worden begrepen. In dit verband moet rekening worden gehouden met de kennis die het slachtoffer heeft van de taal waarin de informatie wordt verstrekt, met zijn leeftijd, ontwikkelingsniveau, intellectuele en emotionele vermogen, geletterdheid en met een eventuele geestelijke of lichamelijke handicap. In het bijzonder moet rekening worden gehouden met moeilijkheden op het vlak van begrijpen of communiceren die te wijten kunnen zijn aan een bepaalde handicap, zoals gehoor- of spraakstoornissen. In de loop van de strafprocedure moet eveneens rekening worden gehouden met het vermogen van het slachtoffer om informatie mee te delen."

109. Maatregelen uitwerken voor het terbeschikking stellen van meertalige informatietools voor migrantenvrouwen en -mannen.	IGVM, Vlaanderen, Duistalige Gemeenschap	COCOF
110. Een opleiding inzake de genderdimensie, seksuele en reproductieve rechten, bestaande hulpverlening en bestaande strafwetgeving (partnergeweld en EGG en VGV) en sensibilisering rond aspecten van gendergerelateerd geweld opnemen in het traject voor nieuwkomers, inclusief praktische informatie om vrouwen beter te wapenen tegen gendergerelateerd geweld.	Waals Gewest, COCOF	
111. Nieuwkomers informeren over gendergerelateerde rechten en het thema seksuele identiteit.	Vlaanderen	
112. Alle informatie- en communicatietechnologie van de overheid inzake gendergerelateerd geweld toegankelijk maken voor personen met een handicap (bijvoorbeeld tegemoetkomen aan de toegankelijkheidscriteria van het label 'AnySurfer' voor mensen met een handicap).	Gelijke Kansen (federaal), Personen met een beperking (federaal) Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
-----------	-------------------	---------

113. Informeren van herenigde partners met betrekking tot de bestaande (hulp)structuren en programma's in het kader van integratie en hulp bij geweld (zie voorbeeld brochure van Ciré, cfr supra).	IGVM	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest
114. Werknemers die in hun privéleven te maken krijgen met partnergeweld, in het bedrijf informeren over de bestaande structuren waar zij met deze problematiek ook in het bedrijf terecht kunnen.	Tewerkstelling	

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
115. Slachtoffers van seksueel geweld sensibiliseren om zo snel mogelijk na de feiten aangifte te doen bij de politie.	Gelijke Kansen (federaal)	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
116. Verspreiding van de 'preventiekit' VGV in scholen, ziekenhuizen, de ONE/Kind en Gezin/Kaleido, PSE-diensten en PMS-centra, CLB's, de SAJ, de SPJ, enz.	Volksgezondheid, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	
117. Via de website van de FOD Buitenlandse Zaken in het reisadvies	Buitenlandse Zaken	

betreffende de landen waar de praktijk bestaat, wijzen op het strafrechtelijk verbod van VGV en op het feit dat zelfs al wordt VGV daar uitgevoerd, er een vervolging in België mogelijk is.		
--	--	--

III.2. AANGEPASTE ALGEMENE ONDERSTEUNINGSDIENSTEN TER BESCHIKING STELLEN VAN DE SLACHTOFFERS (artikel 20)

Er moeten toegankelijke diensten beschikbaar zijn voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld om hun herstel te vergemakkelijken. Deze diensten kunnen instaan voor verschillende opdrachten: juridisch en psychologisch advies, financiële hulp, huisvesting, onderwijs, opleiding en hulp bij het zoeken naar werk. Deze diensten zullen meer aandacht besteden aan de methodiek van outreachend werken, waarbij actief ingezet wordt op het leggen van contact met de potentiële doelgroep.

Ook zullen er gezondheids- en sociale diensten beschikbaar zijn die over adequate middelen en opgeleide professionals beschikken om slachtoffers bij te staan en hen door te verwijzen naar de gepaste diensten.

In dit hoofdstuk zal de nadruk gelegd worden op ambulante diensten die normaal niet specifiek gewijd zijn aan slachtoffers van gendergerelateerd geweld, maar die hen niettemin kunnen opvangen en doorverwijzen.

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
118.Het uitwisselen van informatie over reeds bestaande projecten, het evalueren en opstarten van pilootprojecten in verband met Family Justice Centers, waar slachtoffers van gendergerelateerd geweld en van huiselijk geweld toegang hebben tot een waaijer aan noodzakelijke politionele, gerechtelijke en	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	Justitie, Binnenlandse Zaken (politie)

hulpverleningsdiensten.		
119.Het uitwerken van een duidelijk juridisch kader voor de ketenaanpak van risico-inschatting, casusoverleg en casuscoördinatie.	Vlaanderen	
120.Evalueren en actualiseren van het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat (Binnenlandse Zaken en Justitie) en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg van 7 april 1998. Evalueren van de drie protocolakkoorden inzake slachtofferhulp die op 5 juni 2009 werden afgesloten tussen enerzijds de federale Staat en anderzijds de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest, de Duitse Gemeenschap, en, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (BS 5 juli 2009). Nadien de drie bestaande protocolakkoorden met betrekking tot slachtofferhulp omzetten in samenwerkingsakkoorden tussen de Staat en de Duitstalige Gemeenschap, de Franse	Binnenlandse Zaken, Justitie, Vlaanderen Justitie, Binnenlandse Zaken, Vlaanderen, Waals Gewest, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap Justitie, Binnenlandse Zaken, Waals Gewest, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	

Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en de Staat en de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest.		
121.Ontwikkelen van een doeltreffende sociale noodvoorziening door het formaliseren van de samenwerking van de bevoegde diensten.	Duitstalige Gemeenschap	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
122.Organiseren van een "cel of referentiepersoon partnergeweld" binnen de verschillende Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijnswerk.	Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
123.Een externe evaluatie uitvoeren van de bestaande voorzieningen in overleg met het Steunpunt partnergeweld om zo het gewestelijk geweldpreventiebeleid te verbeteren.	Waals Gewest	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
124.De goede praktijken evalueren, en indien aangewezen uitbreiden, die	Volksgezondheid	

in de kraamkliniek van het ziekenhuis van Elsene, en CHU Sint Pieters in BXL werden ontwikkeld inzake VGV: dankzij een VGV-protocol dat door heel het verzorgend team werd goedgekeurd, kan re-infibulatie en excisie bij het kind worden voorkomen.		
125. In het kader van de opdrachten van de ONE/Kind en Gezin/Kaleido een preventieprogramma voor VGV ontwikkelen dat het volgende omvat: -het aanduiden van aandachtfunctionarissen binnen ONE/Kind en Gezin/Kaleido en de PMS/CLB's voor het opvolgen en begeleiden van risicofamilies -aangaan van dialoog met ouders die uit een land komen of tot een etnische achtergrond behoren waar excisie gangbaar is - inschrijving van vaststellingen in het medisch dossier en overdracht van informatie aan alle betrokken professionals	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	

III.3. GESPECIALISEERDE ONDERSTEUNINGSDIENSTEN TER BESCHIKKING STELLEN VAN DE SLACHTOFFERS (artikel 22) EN VOLDOENDE EN GEPASTE OPVANGPLAATSEN TER BESCHIKKING STELLEN VAN DE SLACHTOFFERS (artikel 23)

Het is belangrijk om er, op basis van een adequate geografische spreiding, voor te zorgen dat diensten voor onmiddellijke hulpverlening, op korte en lange termijn, ter beschikking staan voor elk slachtoffer van eender welke vorm van gendergerelateerd geweld²².

Er bestaat momenteel vooral gespecialiseerde opvang voor slachtoffers van partnergeweld. Slachtoffers van andere vormen van gendergerelateerd geweld zoals gedwongen huwelijken of eengerelateerd geweld hebben echter geen toegang tot specifieke ondersteuning. In de bestaande opvangcentra voor slachtoffers van partnergeweld kunnen uiteraard ook slachtoffers van elke andere vorm van gendergerelateerd terecht. Maar de verschillende wetenschappelijke onderzoeken die hierover werden gevoerd, bewijzen echter dat dit soort van gespecialiseerde ondersteuning wel noodzakelijk is.

De toegankelijkheid van hulp- en opvangdiensten voor personen van vreemde origine zal eveneens worden verbeterd. Vaak kennen zij de bestaande structuren niet of onvoldoende en worden ze geconfronteerd met (voornamelijk taalkundige) hindernissen. In dit kader, zal erover gewaakt worden dat de ambulante diensten die beschikken over een belangrijke interculturele expertise hierin worden ingeschakeld en dat er bij deze doelgroep een gerichte sensibiliserings- en informeringscampagne worden gevoerd.

Er moeten tevens voldoende en gemakkelijk toegankelijke vluchthuizen voorzien worden om slachtoffers van gendergerelateerd geweld, in het bijzonder vrouwen en hun kinderen, een veilig onderkomen te bieden en hen op een proactieve wijze te helpen. Volgens de minimumnormen voor bijstandsdiensten die door de Raad van Europa werden opgesteld, moet er per 10.000 inwoners opvang zijn voor één familie (een plaats waar een vrouw en haar kinderen terechtkunnen).

Daarom moet er gezorgd worden dat het aantal opvangplaatsen aangepast worden en de bestaande behoeften. In dit kader, zal er bekeken worden of er specifieke en aangepaste opvang voor slachtoffers van gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld nodig is.

Tenslotte zal er ook nagegaan worden of er nood is aan opvangplaatsen specifiek voor mannelijke slachtoffers van gendergerelateerd geweld, in het bijzonder van partnergeweld.

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
-----------	-------------------	---------

²² Zie ook Richtlijn 2012/29/EU (punt 38): "De soorten ondersteuning die door deze gespecialiseerde hulporganisaties moeten worden geboden, kunnen omvatten: het verschaffen van onderdak en veilige opvang, eerste medische zorg, doorverwijzing voor medisch en forensisch onderzoek met het oog op bewijsvergaring in het geval van verkrachting of aanranding, kort- of langdurende psychologische bijstand, traumazorg, juridisch advies, belangenbehartiging en specifieke diensten voor kinderen als directe of indirecte slachtoffers."

126.Het bestaande hulpaanbod beter toegankelijk maken en bestendigen voor migranten en andere kwetsbare groepen die het slachtoffer zijn van gendergerelateerd geweld, door deze voorzieningen te versterken.	Vlaanderen, COCOF	
---	-------------------	--

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
127.Een decreet opstellen voor de bestendiging van de ambulante diensten die gespecialiseerd zijn in de hulp aan geweldslachtoffers.	Waals Gewest	
128.Voorzien in een mogelijke uitbreiding van de financiering van de bestaande opvanghuizen voor volwassenen in moeilijkheden gespecialiseerd in de opvang van geweldslachtoffers, naar andere opvang- en verblijfthuizen.	Waals Gewest, COCOF	
129.Inzake de opvang en begeleiding van slachtoffers van geweld bouwen de CAW hun (residentieel) aanbod uit, rekening houdend met de beschikbare middelen en op basis van welzijnsnoden en -behoeften binnen het werkingsgebied	Vlaanderen	
130.Uitwerken van een onderzoek naar de behoefte van opvang van	Gelijke Kansen (federaal)	

mannelijke slachtoffers van partnergeweld.		
---	--	--

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
131.Ontwikkeling van aangepaste opvang en methodieken voor jongeren en jongvolwassenen die slachtoffer zijn van specifieke vormen van geweld. (Eergerelateerd geweld, gedwongen huwelijken en slachtoffers van loverboys).	Waals Gewest, COCOF	
132.In dit kader zet jongerenwelzijn 'Vlaanderen' via projectfinanciering in op het vormen van hulpverleners en het ontsluiten van goede praktijken inzake diversiteit en interculturaliteit. We investeren eveneens in expertisedeling, door bijvoorbeeld de kennis van het categoriale aanbod dat erkend is voor de opvang en begeleiding van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen beschikbaar te stellen aan ander aanbod	Vlaanderen	
133.Initiatieven opstarten in het kader pleeggezinnen en een grensoverschrijdend opvangnetwerk uitbouwen.	Vlaanderen	
134.Projecten voor de opvang van slachtoffers EGG evalueren.	Vlaanderen	

PROSTITUTIE

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
135.Financiering van de vzw's Sūrya , Payoke en Pag-Asa voor de opvang, begeleiding en huisvestingen van slachtoffers van mensenhandel, met inbegrip van seksuele uitbuiting.	Gelijke Kansen (federaal), Justitie, Asiel en Migratie, Waals Gewest, COCOF, COCOM	
136.Met projectfinanciering ondersteunt Jongerenwelzijn een onderzoek door Child Focus naar de seksuele uitbuiting van minderjarige meisjes (het fenomeen van de zgn. loverboys). Dit onderzoek moet de volgende zaken aan het licht brengen: de prevalentie van het fenomeen, welk aanbod er voor deze problematiek beschikbaar en gewenst is en hoe de justitionele en politionele actoren beter met de hulpverlening samen kunnen werken aan een traject om na te gaan of er een kwaliteitsvol alternatief voor gesloten opvang gecreëerd kan worden in de private voorzieningen van Jongerenwelzijn. We baseren ons hiervoor op het concept van proeftuinen, die een sterk structurerend en beveiligend aanbod koppelen aan een gefaseerd en intensief traject waarbij in functie van de noden verblijf-, begeleidings- en ondersteunende modules flexibel	Vlaanderen	

ingezet kunnen worden.		
137.In opvolging van het onderzoek van Child Focus de resultaten opnemen met de koepels van de welzijnsverenigingen en gaan we na hoe voorzieningen binnen de voorzieningen van de jeugdhulp jongeren weerbaar gemaakt worden tegen seksuele uitbuiting	Vlaanderen	
138.Uitvoering van het Waals decreet van 27 maart 2014 tot oprichting van zorg- en hulpverleningsdiensten voor geprostitueerde personen door het aannemen van een besluit van de Waalse regering.	Waals Gewest	
139.Voorzien in een hulpverleningsaanbod voor slachtoffers van loverboys - De gemeenschapsinstellingen uitbreiden met capaciteit voor slachtoffers van loverboys - Investeren in gerichte en intensieve uitstroomtrajecten na verblijf in de gemeenschapsinstellingen - Binnen het private aanbod in de jeugdhulp naar duidelijke modules gaan met een beveiligende aanpak voor jongeren die zich aan de hulpverlening (dreigen te) onttrekken - Verder inzetten op samenwerking tussen voorzieningen Jongerenwelzijn, Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en de kinder- en jeugdpsychiatrie om	Vlaanderen	

tegemoet te komen aan de complexe noden van de jongeren		
---	--	--

III.4. TELEFOONPERMANENTIE TER BESCHIKKING STELLEN VAN DE SLACHTOFFERS (artikel 24)

Op dit moment, bestaat er in België geen specifiek nationaal telefoonnummer waar slachtoffers van gendergerelateerd geweld 24 uur per dag, 7 dagen op 7, terecht kunnen. Op regionaal niveau bestaat dit wel (106, 107, 108), maar die zijn bedoeld voor elke vorm van sociale moeilijkheden of persoonlijke problemen waar iemand mee geconfronteerd kan worden.

Er bestaat wel een specifiek gratis nummer voor partnergeweld (0800/300.30) langs Franstalige zijde en een noodnummer (1712) voor elke vorm van geweld (partnergeweld, kindermishandeling, geweld tegen ouderen) langs Nederlandstalige zijde. Sinds kort bestaat er ook een telefoonpermanentie (0800/90.901) langs Franstalige zijde voor gedwongen huwelijken.

Al deze nummers zijn echter niet 24/7 toegankelijk. De toegankelijkheid van deze nummers zal uitgebreid worden om op elk moment een noodnummer beschikbaar te hebben, om de bellers in alle vertrouwelijkheid op elk ogenblik van de dag over alle vormen van gendergerelateerd geweld te kunnen adviseren.

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
140.De bestaande telefonische eerstelijns hulpverlening uitbreiden en/of hen toegankelijker maken opdat ze 24/24 en 7/7 beschikbaar zijn.	Vlaanderen, Waals Gewest, COCOF	
141.Vergroten van de bekendheid, de bereikbaarheid en toegankelijkheid van 1712 en 0800/30.030, onder meer via sensibiliseringscampagnes, via het kind-vriendelijker maken van de website en via het verruimen van de toegangsmogelijkheden tot 1712 en 0800/30.030 voor mensen met een beperking.	Vlaanderen, Waals Gewest, COCOF	

142.De bestaande telefonische eerstelijns hulpverlening uitbreiden naar een chatsysteem.	Vlaanderen, Waals Gewest, COCOF	
--	---------------------------------	--

III.5. DE SLACHTOFFERS VAN SEKSUEEL GEWELD ONDERSTEUNEN (artikel 25)

Het Verdrag van Istanbul vraagt centra voor gespecialiseerde dringende hulpverlening te voorzien omdat deze toelaten om:

- duurzame hulp te bieden in de vorm van adviezen en therapie, met individuele gesprekken, praatgroepen en doorkoppeling naar andere diensten;
- slachtoffers te ondersteunen bij het verloop van juridische procedures door hun juridische bijstand en praktische hulp te bieden.

Het Verdrag wijst op de noodzaak van het oprichten van multidisciplinaire centra voor eerste hulp aan slachtoffers van seksueel geweld die gespecialiseerd zijn in het aanbieden van acute eerste medische zorgen, forensische analyse, traumazorg en slachtofferhulp. Het Verdrag meldt dat er voor elke 200.000 inwoners en geografisch verspreid een centrum beschikbaar moet zijn dat zowel toegankelijk is voor slachtoffers in stedelijke als in landelijke zones. Daarom werd er reeds een haalbaarheidsstudie gelanceerd over de oprichting van "sexual assault referral centres" in België.

In de ziekenhuizen moet er immers 24 uur per dag en 7 dagen per week een permanentie worden verzekerd door personeel dat gespecialiseerd is in het opvangen van slachtoffers van seksueel geweld. Het is van belang dat er in die ziekenhuizen zoveel mogelijk multidisciplinaire teams ontwikkeld worden die slachtoffers van seksueel geweld adequaat opvangen en de seksuele agressie set op een correcte manier kunnen afnemen. Op basis van de resultaten van de bovenvernoemde haalbaarheidsstudie, zal er een 'SARC' pilootproject gelanceerd worden. Eveneens zal onderzocht worden of er een specifieke interuniversitaire opleiding moet gelanceerd worden rond traumatologie na seksueel geweld. Daarnaast zal er een deskundigenlijst van psychologen die gespecialiseerd zijn in trauma's in verband met seksueel geweld worden opgesteld, die beschikbaar zal gemaakt worden voor slachtoffers van seksueel geweld.

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
143.Een haalbaarheidsstudie uitvoeren naar het opstarten van sexual assault referral centres (SARC's) in België.	Gelijke kansen (federaal)	Volksgezondheid, Justitie, Binnenlandse Zaken, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk

Aan de hand van de resultaten van de haalbaarheidsstudie, een pilootproject SARC opstellen, waar specifiek opgeleid personeel inzake seksueel geweld 24/7 ter beschikking staat		Gewest, Duitstalige Gemeenschap
144. In het kader van de haalbaarheidsstudie van de SARC's, nagaan hoe een specifieke interuniversitaire opleiding inzake traumapsychologen rond seksueel geweld kan opgestart worden. Daarnaast zal er een deskundigenlijst van traumapsychologen worden opgesteld die beschikbaar zullen gemaakt worden voor slachtoffers van seksueel geweld, via de verschillende professionele kanalen.	Gelijke Kansen (federaal)	Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap, Volksgezondheid
145. Valideren en formaliseren van medisch attest 'seksueel geweld' ²³ , onder meer via de werkzaamheden van het college PG in het kader van de herziening van de omzendbrief betreffende de set seksuele agressie (COL 10/2005).	Volksgezondheid, Justitie	
146. Verbeteren van de informatieverstrekking door de eerste	IGVM, Volksgezondheid, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals	

²³ Het is belangrijk om de noodzaak van medische attesten van seksueel geweld bij huisartsen en gynaecologen te bekijken. Slachtoffers van seksueel geweld die (nog) geen klacht willen indienen, maar die zich wel na de feiten laten onderzoeken door een huisarts of gynaecoloog bezitten op dit moment niet over de mogelijkheid om een officieel medisch attest te verkrijgen. Momenteel bestaat er enkel een medisch attest over fysiek geweld maar niet specifiek toegespitst op seksueel geweld. Slachtoffers van seksueel geweld zouden een groot voordeel kunnen hebben bij het opnieuw invoeren van een specifiek medisch attest seksueel geweld wat achteraf ingediend kan worden als bewijsmateriaal, bijvoorbeeld kunnen de mutualiteiten onmiddellijk hun kosten verhalen op de daders van het geweld.

lijnshulpverlening (artsen, spoeddiensten en telefonische crisishulpverlening) aan slachtoffers van seksueel geweld met betrekking tot de noodzaak om binnen de 72u aangifte te doen bij de politie via specifieke opleidingen en informatieverstrekking.	Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	
147. Verbeteren van de opvang van slachtoffers van seksueel geweld bij de huisartsen doordat zij de signalen kunnen herkennen, het geweld bespreekbaar kunnen maken en adequaat kunnen doorverwijzen.	Vlaanderen, Volksgezondheid, Waals Gewest	
148. Partners en familieleden van slachtoffers van seksueel geweld ondersteunen in het kader van de hulpprogramma's.	Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Vlaanderen, COCOF	
149. Uitbreiding van het aantal samenwerkingsprotocollen tussen parket en ziekenhuis m.b.t. het gebruik van de set seksuele agressie (SAS), en dit formaliseren in de omzendbrief betreffende de SAS (COL 10/2005).	Justitie, Volksgezondheid	Binnenlandse Zaken (politie)

III.6. DE KINDEREN DIE BLOOTGESTELD ZIJN AAN GENDERGERELATEERD GEWELD BESCHERMEN EN ONDERSTEUNEN (artikel 26)

De rechten en noden van kinderen die blootgesteld zijn aan om het even welke vorm van gendergerelateerd geweld moeten in aanmerking worden genomen bij het bieden van bescherming en ondersteuning aan slachtoffers. In het bijzonder moet er aan de leeftijd van het kind aangepaste psychosociale hulp voorzien worden, rekening houdende met de belangen van het kind. Dit is een belangrijk onderdeel in de multidisciplinaire holistische benadering.

Volgens het onderzoek over geweld tegen vrouwen, dat op Europees niveau werd uitgevoerd door het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, geeft 73 % van de vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld door hun huidige of vroegere partner aan dat de kinderen die bij hen wonen zich bewust waren van dit geweld.

Meerdere studies wijzen er eveneens op dat de blootstelling aan dergelijk geweld ernstige negatieve gevolgen kan hebben op de ontwikkeling van een kind. Deze onderzoeken vermelden diverse problemen die veroorzaakt kunnen worden bij deze kinderen. Stoornissen als depressie en angst, gevoelens van triestheid en onrust, een grotere afhankelijkheid van volwassenen, een geringer zelfbeeld, leerstoornissen, en niet te vergeten een groter aantal gezondheidsproblemen, komen maar al te vaak voor.

Deze kinderen moeten kunnen genieten van een posttraumatische opvang, begeleiding en opvolging binnen de instantie waarin ze zich bevinden. De kwaliteit van de begeleiding die zij onmiddellijk na de feiten ontvangen, speelt een cruciale rol in hun verdere ontwikkeling.

De nadruk zal dus worden gelegd op de verbetering van de opleiding voor de begeleiding van deze kinderen. Tenslotte zullen er ook in het onderwijs maatregelen genomen worden om dergelijke blootstelling op te sporen en aan te pakken.

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
150. Verderzetten van het hulpaanbod voor kinderen blootgesteld aan geweld en vorming organiseren om de jeugdhulpactoren te ondersteunen in het omgaan met situaties van verontrusting.	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	
151. Sensibiliseren van het verenigingsleven en scholen en professionals die in contact zijn met kinderen rond het herkennen van signalen en het adequaat doorverwijzen van kinderen blootgesteld aan huiselijk geweld. Zie bijvoorbeeld het instrument 'un enfant exposé aux violences conjugales est un enfant maltraité' van de Franse Gemeenschap van 2013.	Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	

152.Ondersteunen van voorzieningen en organisaties binnen welzijn, onderwijs, jeugd en sport in het realiseren van een gericht proactief en reactief integriteitsbeleid.	Vlaanderen	
153.Verplichte kennismaking met scheidingsbemiddeling en het opstellen van een ouderschapsplan, wanneer een echtscheiding zich aandient en er kinderen zijn. In het bijzonder zal er aandacht besteed worden aan het fenomeen van kinderen blootgesteld aan huiselijk geweld in het kader van echtscheidingsbemiddeling.	Justitie	
154.Ontwikkelen van een interventieprotocol voor docenten en medewerkers van PMS-PSE/CLB en ONE/Kind en Gezin/Kaleido met betrekking tot aan partnergeweld blootgestelde jongeren	Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap, Vlaanderen	
155.In het kader van kinderen, blootgesteld aan partnergeweld, zullen de pedagogische begeleidingsdiensten blijven de scholen ondersteunen in het uitwerken van een beleid inzake grensoverschrijdend gedrag. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van bestaande instrumenten, o.a. het Raamwerk Seksualiteit en Beleid. Er wordt nascholing voor scholen en Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) georganiseerd. In het kader	Vlaanderen	

van een beleid over grensoverschrijdend gedrag maken de scholen en de CLB's onderling afspraken over hoe er met allerlei vormen van grensoverschrijdend gedrag kan worden omgegaan en wie wat doet. De CLB's maken vanuit hun draaischijffunctie afspraken met externe hulpverleners en zullen desgewenst doorverwijzen. Het stappenplan en een protocol uitgewerkt tussen Welzijn, Justitie en Politie, dat toelaat om met (vermoedens van) kindermishandeling om te gaan, binnen het Vlaams Forum voor Kindermishandeling, zo wijd mogelijk verspreiden. Ook een stappenplan van Kind en gezin voor het omgaan met situaties van verontrusting (preventieve zorg), waarvan partnergeweld een deel van uitmaakt, zal zo wijd mogelijk verspreid worden om hen alert te maken voor situaties van partnergeweld, om hen te helpen in het ondersteunen van gezinnen, en te kunnen doorverwijzen of situaties te kunnen melden.		
156.Wetenschappelijk onderzoek voeren naar de prevalentie en incidentie van geweld op kinderen in het gezin op vijfjaarlijkse basis en	Vlaanderen	

naar geslacht opgesplitst.		
----------------------------	--	--

III.7. IMPLEMENTATIE VAN DE MELDING VAN GEWELDDADEN DOOR PROFESSIONALS (artikelen 27 en 28)

Gezien de verantwoordelijkheid van de maatschappij in zijn geheel tegenover gendergerelateerd geweld, moet iedereen, die getuige is van een gewelddaad of ernstige redenen heeft om te denken dat een dergelijke daad zou kunnen zijn gesteld of vreest voor nieuwe gewelddaden, worden aangemoedigd om dit aan de bevoegde organisaties of instanties te melden. Vertrouwelijkheidsregels van professionals mogen hier geen hindernis vormen. Het belang van een vroegtijdige detectie zal een prioriteit zijn van dit NAP.

In België heeft de wet van 23 februari 2012 tot wijziging van artikel 458 bis van het Strafwetboek de lijst van strafbare feiten uitgebreid volgens dewelke de houders van een beroepsgeheim over een afgebakend en voorwaardelijk spreekrecht beschikken om feiten van huiselijk geweld bij de procureur des Konings te kunnen melden. Deze bepaling is op 1 maart 2013 in werking getreden.

In het kader van hun opleiding krijgen de nieuwe bijstandsprofessionals (met name die van sociaal assistenten, psychologen en artsen) een beperkt zicht op het beroepsgeheim en het spreekrecht. De opleiding ter zake zal dus worden aangepast aan de nieuwe wetgevende mogelijkheden.

Maar de opheffing van het beroepsgeheim en de melding van daden van huiselijk geweld, doen bij de interveniënten talrijke vragen rijzen zoals de afweging van de verplichting tot het naleven van het beroepsgeheim en de wil om een persoon in nood bij te staan.

Er zullen daarom speciale richtlijnen uitgewerkt worden inzake de aanpak van alle vormen van gendergerelateerd geweld voor professionals die een beroepsgeheim hebben. Het Nederlandse model dat geïnstalleerd werd door de 'Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling' kan als inspiratie dienen.

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
157.Campagnes starten die zich ook richten tot mensen die als getuige met geweld worden geconfronteerd om hen ertoe aan te zetten om bij professionals aangifte te doen van de feiten.	Gelijke Kansen (federaal), Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	

158.Uitwerken van een specifieke methodiek inzake de aanpak van gendergerelateerd geweld voor professionals die gebonden zijn aan het beroepsgeheim en dit naar analogie met de Nederlandse meldcode.	Gelijke kansen (federaal)	
159.Valideren van de uitgewerkte meldcode en verspreiden naar betrokken doelgroepen.	Justitie, Volksgezondheid, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap	Binnenlandse Zaken (Politie)
160.De opleidingen nadien aanpassen (met name die van sociaal assistenten, psychologen en artsen) aan de nieuwe wetgeving inzake beroepsgeheim om de cursisten een completere visie te geven op het beroepsgeheim en het spreekrecht en specifieke sensibiliseringsacties opzetten met betrekking tot de meldcode/methodiek 'aanpak van gendergerelateerd geweld'.	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Volksgezondheid, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap (voortgezette opleiding)	

GLOBALE DOELSTELLING IV: BESCHERMINGSMAATREGELEN ONDERZOEKEN, VOORTZETTEN EN AANNEMEN

IV.1. EEN SNEL EN GEPAST GERECHTELIJK EN POLITIONEEL ANTWOORD BRENGEN (artikel 50)

De gemeenschappelijke richtlijn van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal inzake het strafrechtelijk beleid op gebied van partnergeweld (COL4/2006) heeft de bestaande voorziening ter bestrijding van partnergeweld versterkt. Hierdoor werd een eenvormig strafrechtelijk beleid in het kader van partnergeweld uitgewerkt.

De COL4/2006 is een goed instrument om slachtoffers van partnergeweld te beschermen en daders aan te pakken. Het is hoofdzakelijk bedoeld om recidive te vermijden en is niet enkel repressief. De invoering ervan bracht een positieve mentaliteitsverandering teweeg. De politie neemt systematische akte van alle vormen van intrafamiliaal geweld en de parketmagistraten hechten meer belang aan deze vorm van geweld.

In 2015 werd de COL 4/2006 verbeterd en aangepast. De herziene omzendbrief kadert binnen dezelfde interventielogica als het oorspronkelijke document en berust op de overtuiging dat hoe eerder de geweldpleger geconfronteerd wordt met een overheid die hem resoluut terechtwijst, des te sneller dat geweld door een gerechtelijk optreden aan banden kan worden gelegd en escalatie kan voorkomen worden.

De COL 4/2006 toont aan dat het noodzakelijk is om een snel en gepast antwoord te geven op alle vormen van gendergerelateerd geweld en de slachtoffers adequate en onmiddellijke bescherming te bieden. Daarom zal ook de omzendbrief met betrekking tot de seksuele agressie set (SAS) aangepast worden, en zal er een omzendbrief inzake eerdergerelateerd geweld opgesteld worden.

Daarnaast zal gendergerelateerd geweld (in het bijzonder partnergeweld en zedenmisdriven) één van de prioritaire te bestrijden misdaadverschijnselen van het nationaal veiligheidsplan (en bijgevolg ook van de zonale veiligheidsplannen) en de Kadernota Integrale Veiligheid blijven. Deze instrumenten bepalen het globale politionele en justitiële kader met betrekking tot gendergerelateerd geweld en zullen zich inschrijven in het huidige plan en de principes van het Verdrag van Istanbul.

IV.1.1. Waarborgen dat alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, zonder onnodige vertraging worden onderzocht en effectief vervolgd op basis van een multidisciplinaire aanpak (essentiële bewijzen verzamelen, percentage veroordelingen optrekken, enz.) (artikel 50, §1)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
161. Er wordt voorgesteld om seksueel geweld en intrafamiliaal geweld als prioritaire te bestrijden criminaliteitsfenomenen op te nemen in de Kadernota Integrale Veiligheid, het nationale veiligheidsplan en de zonale veiligheidsplannen. Integrale	Binnenlandse Zaken (Politie), Justitie	

veiligheid zal de strijd tegen seksueel geweld en intrafamiliaal geweld opgenomen worden als actie waar blijvend aandacht zal aan besteed worden en waar nodig dienen versterkt te worden.		
162.Het uitwerken van een geïntegreerde aanpak van de problematiek van loverboy-girls tussen politie, justitie en welzijn zowel ter bescherming van de slachtoffers als de aanpak van de daders.	Vlaanderen	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
163.De omzendbrief 18/2012 over uithuisplaatsing evalueren en de wetgeving terzake desgevallend aanpassen teneinde tot een betere en effectieve toepassing te komen van de maatregel. Specifiek aandachtspunt hierbij is de doorverwijzing en samenwerking met daderhulpverlening en de bescherming van het slachtoffer.	Justitie (College van Procureurs-Generaal)	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
-----------	-------------------	---------

164.Bij de herschrijving van de omzendbrief inzake de set seksuele agressie (COL 10/2005) een specifiek aandachtspunt opnemen dat de magistraten moeten worden gesensibiliseerd om bij het niet analyseren van stalen van seksueel geweld, deze beslissing duidelijk te motiveren aan de slachtoffers.	Justitie (College van Procureurs-Generaal en IGO)	
---	---	--

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
165.De omzendbrief met betrekking tot het strafrechtelijk beleid inzake eergerelateerd geweld uitwerken.	Justitie (College van Procureurs-Generaal)	

IV.1.2. Snel en op passende wijze overgaan tot de preventie en bescherming tegen alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, met inbegrip van praktische preventiemaatregelen en het verzamelen van bewijsmateriaal (SAS, DNA-analyses) en gerechtelijke onderzoeken en procedures evenals de ingezette actiemiddelen analyseren en evalueren(artikel 50, §2)

GENDERGERELATERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
166.nationale en internationale goede praktijken verzamelen inzake strafrechtelijk beleid ten aanzien van daders van gendergerelateerd geweld en de resultaten hiervan verspreiden onder alle magistraten.	Justitie	

167.Versterking van de rol van de lokale inspecteur gezien zijn vermogen om gevaarlijke situaties op te sporen.	Binnenlandse Zaken (Politie)	
168.Het aanmoedigen dat de politie in migrantenbuurten beschikt over een speciale daartoe opgeleide verbindingsagent die verantwoordelijk is om contact op te nemen en proactief samen te werken met de migrantengemeenschappen, zodat de mensen in deze gemeenschap – en vooral de migrantenvrouwen zonder papieren – meer vertrouwen krijgen om aangifte te doen van gendergerelateerd geweld.	Binnenlandse Zaken (Politie)	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
169.Bij ET als modaliteit van de voorlopige hechtenis is het voor feiten van partnergeweld niet aangewezen dit te laten plaatsvinden in de woonplaats (domicilie) waar ook het slachtoffer woont. Hiervoor dient in samenwerking met de justitiehuizen te worden gekeken naar alternatieve mogelijkheden.	Justitie (College van Procureurs-generaal), Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	

170. In het kader van het toekennen van het elektronisch toezicht als strafuitvoeringsmodaliteit, de omzendbrief COL 11/2013 evalueren en waar nodig aanpassen, om de informatiestroom tussen het parket en alle andere betrokken diensten te verbeteren, opdat de bescherming van het slachtoffer voldoende kan worden gegarandeerd.	Justitie, Vlaanderen, Duitstalige Gemeenschap	Franse Gemeenschap
171. Een advies uitwerken inzake de gezamenlijke verschijning bij de familierechter van alle partijen in het kader van de wet van 30 juli 2013 (creactie van de familierechtbank) in het kader van mogelijk huiselijk geweld.	IGVM	
172. Reglementering uitwerken inzake het evalueren van mogelijke antecedenten inzake partnergeweld bij zaken van zelfmoord. (zie wetgeving UK en DAPHNE-project = Domestic violence review act)	IGVM	
173. In het kader van herziening van bemiddeling in het algemeen door justitie ook bijzondere aandacht besteden aan het fenomeen van eventueel voorafgaand partnergeweld en/of toekomstige pesterijen in het kader van een echtscheiding.	Justitie	

174.Stimuleren dat in de politiekantoren een syteem aangekocht wordt om sms'en te 'lezen'.	Binnenlandse Zaken (Politie)	
--	------------------------------	--

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
175.Voorzien in de continuïteit van ViCLAS (Violent Crime Linkage Analysis System), door onder meer de richtlijn terzake goed te keuren. De databank van gegevens over seksuele en gewelddadige misdrijven zorgt voor de informatiedoorstroom en kan de effectiviteit in de strijd tegen seksueel geweld verhogen. Aansporen van alle politiezones om ViCLAS efficiënt te gebruiken en alle gegevens systematisch in de databank in te geven. Inspanningen zullen geleverd worden inzake (voortgezette) vormingen; het opstellen van werkprocedures en onderzoeksrichtlijnen voor het juiste gebruik van de vragenlijst.	Binnenlandse Zaken (Politie)	
176.Magistraten de mogelijkheid geven om forensisch advies te vragen om de eventuele noodzaak van het uitvoeren van forensische analyse(s) en de keuze van deze	Justitie	

beter te kunnen bepalen. In dit kader wordt er ook een uitbreiding voorzien van het aantal gemandateerde forensische analisten.		
177. In het kader van de hervorming van het strafrecht: - nagaan of het seksueel strafrecht nog lacunes bevat - herschikken van alle seksuele misdrijven onder de noemer van 'misdaden op personen' - onderzoeken wanneer en of er nog bijkomende strafverzwarende omstandigheden nodig zijn - de verjaringstermijnen laten aansluiten met de realiteit	Gelijke Kansen (federaal), Justitie	
178. De strafrechtelijke afhandeling van seksuele misdrijven in de Belgische rechtspraktijk onderzoeken.	IGVM	
179. Kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de multiple oorzaken van de onderrapportering inzake verkrachting bij politie en justitie; de redenen van seponering ²⁴ van de parketten; en de huidige veroordelingsgraad.	Gelijke Kansen (federaal)	Justitie, Binnenlandse Zaken (politie)

²⁴ Er zijn verschillende redenen waarom er kan worden overgegaan tot seponering, zie de lijst bij de COL 12/1998 betreffende de Wet van 12 maart 1998 (B.S. 2 april 1998) tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek.

180.De uitbreiding van grooming en cyberstalking naar meerderjarigen onderzoeken	Gelijke kansen (federaal)	Justitie
--	---------------------------	----------

IV.2. ZORGEN VOOR RISICOTAXATIE EN RISICOBEBEER BIJ GEWELD (artikel 51)

België beschikt niet over een instrument inzake risicotaxatie- en management met betrekking tot partnergeweld, bestemd voor de verschillende professionals. Daarom werkte de Hoge School Thomas More Kempen – in samenwerking met het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen een dergelijk instrument uit. Dit risicotaxatie en – management instrument inzake partnergeweld zal ruim verspreid worden naar de politie, justitie en hulpverlening.

Er is ook gewerkt aan de ontwikkeling van instrumenten voor risicotaxatie en signalenlijsten op het vlak van zogenaamd eerdergerelateerd geweld en gedwongen huwelijken, om de vaardigheden van professionals om dit soort geweld op te sporen (die regelmatig in contact staan met potentiële slachtoffers) te verbeteren.

Ten slotte zal men onderzoeken hoe daders van seksueel geweld bij het vrijkomen onder voorwaarden optimaal kunnen worden opgevolgd.

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
181.Het opstellen van een « risicotaxatie /meldcode» voor de medische wereld , en hulpverleners en alle andere professionals met een beroepsgeheim	Gelijke kansen (federaal), IGVM	Volksgezondheid, Justitie, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Waals Gewest, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Duitstalige Gemeenschap
182.Voorafgaand aan het toekennen van elke vorm van elektronisch toezicht in gevallen van huiselijk geweld, steeds een maatschappelijke enquête laten plaats vinden bij misdrijven van huiselijk geweld (naar analogie met de uitzondering voor	Justitie, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	

seksueel geweld bij minderjarigen) in samenwerking met justitiehuizen (waar gebruik gemaakt wordt van een risicotaxatie).		
---	--	--

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
183.Onderzoeken hoe daders van seksueel geweld bij het vrijkomen onder voorwaarden optimaal kunnen worden opgevolgd door bijvoorbeeld het instellen van een instrument rond risico-inschatting van recidive.	Gelijke kansen (federaal)	Justitie
184.Onderzoeken van de opmaak van een profielschets van sekstoerist (traveling sex offender) door de federale politie en deze gebruiken in samenwerking met de douane/federale politie bij luchthavens en politie van oorspronglanden.	Binnenlandse zaken (federale politie)	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
185.Een risicobedoordelingsinstrument opstellen voor politie en parket en de opname ervan in de toekomstige omzendbrief aangaande het	Binnenlandse Zaken (Politie), Justitie	

strafrechtelijk beleid inzake eengerelateerd geweld verzekeren.		
186.Het gebruik van het specifieke risicotaxatieinstrument EGG 'hulpverlening' uitgewerkt in het kader van de partnershipovereenkomst IGVM/VLgemeenschap/provincie Antwerpen bevorderen.	IGVM, Vlaanderen	
187.De mogelijkheid van onderzoek op genitaliën bekijken in het kader van de schoolgeneeskunde en de mogelijke organisatie van andere bijkomende gezondheidsonderzoeken voor kinderen die zich in een risicosituatie voor VGV bevinden (in aanwezigheid van de ouders en eventueel een intercultureel bemiddelaar).	Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap	
188.Om minderjarigen beter te beschermen,de problematiek van specifieke vormen van geweld opnemen in het risicobedoordelingsinstrument dat de <i>service de l'aide à la jeunesse (SAJ)</i> gebruikt (dit mee opnemen in de aan de gang zijnde denkoefening in de instelling over het te gebruiken referentiekader voor de situaties waarin kinderen en jongeren in gevaar zich bevinden). In dit kader een bijkomende specifieke toolkit opmaken en	Franse Gemeenschap	

verspreiden aan alle eerstelijns werkers met daarin alle preventieve instrumenten alsook een beslissingsboom met betrekking tot gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld.		
189. Uitwerken van richtlijnen voor risicotaxatie en communicatie naar ouders toe inzake VGV bij vaststelling van VGV bij een bevallen vrouw in de kraamkliniek.	Volksgezondheid	
190. Ontwikkeling van een instrument bedoeld voor gemeenteambtenaren, om gevallen van gedwongen huwelijken op te sporen en te melden o.m. door de aanpassing van de omzendbrief van 6 september 2013 inzake schijnhuwelijken.	IGVM, Binnenlandse Zaken	

IV.3. TOEPASSING VAN SPOEDBEVELEN VOOR VERBOD, AANMANING OF BESCHERMING (artikelen 52 en 53)

In gevallen van onmiddellijk gevaar, moeten spoedbevelen met een verbod tot toegang tot de woning van het slachtoffer van partnergeweld uitgevaardigd worden door de bevoegde autoriteiten. België beschikt over een procedure voor de verwijdering uit de gezinswoning voor gevallen waarin nog geen geweld is gepleegd, waarbij de mogelijkheid voorzien is om de dader een zeer snelle afkoelingsperiode op te leggen voor een beperkte tijd, los van het strafrechtelijk gevolg dat al dan niet aan de feiten zal worden gegeven.

De wetgeving zal binnenkort geëvalueerd worden om de draagwijdte ervan te verbeteren. Hierbij zal rekening gehouden worden met de gemaakte aanbevelingen van de betrokken actoren.

Stalking (of belaging), dit wil zeggen het herhaaldelijk en ongewenst indringen en lastig vallen waardoor er ongerustheid of angst ontstaat, is ook een vorm van gendergerelateerd geweld die moet bestreden worden. Volgens de FRA-enquête heeft bijna één vrouw op vier vanaf de leeftijd van 15 jaar minstens één vorm van stalking ondergaan. Het is essentieel om de veiligheid te waarborgen van slachtoffers van stalking, in het bijzonder door hun ex-partner.

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
191.De omzendbrief 18/2012 over uithuisplaatsing evalueren en de wetgeving terzake desgevallend aanpassen teneinde tot een betere en effectieve toepassing te komen van de maatregel.	Justitie (College van procureurs-generaal)	Binnenlandse Zaken (politie)
192.De mogelijkheid bieden om bij het toekennen van het elektronisch toezicht als strafuitvoeringsmodaliteit of hechtenis onder elektronisch toezicht, een contactverbod ²⁵ met slachtoffers uit te spreken.	Justitie	Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap

IV.4. DE RECHTEN EN BELANGEN VAN SLACHTOFFERS BESCHERMEN (artikelen 56 en 57)

Het is van essentieel belang om in elke fase van het geweld beschermingsmaatregelen en opvangmogelijkheden voor het slachtoffer te voorzien. Het slachtoffer mag zich niet alleen voelen en moet op een efficiënte manier worden begeleid en beschermd.

Er moeten dus instrumenten voor handen zijn waarmee een kwaliteitsvolle opvang kan worden geboden en waarmee de politionele en gerechtelijke procedure kan worden voortgezet in de best mogelijke omstandigheden: de risico's op intimidatie, represailles of een nieuwe victimisering vermijden, de slachtoffers informeren in elk stadium van de gerechtelijke procedure, een gepaste bijstand waarborgen, slachtoffers tolken ter beschikking stellen, enz.

Daarom zullen de noodzakelijk geachte beschikkingen getroffen worden om de positie van het slachtoffer, meer in het bijzonder op juridisch vlak, te verbeteren.

IV.4.1. De slachtoffers van alle vormen van geweld die onder het NAP vallen, in alle fasen van het gerechtelijk onderzoek en de gerechtelijke procedure maar ook daarbuiten beschermen (artikel 56)

²⁵ Zie artikel 20, § 3, Wet voorlopige hechtenis die deze mogelijkheid voorziet.

IV.4.1.1. Bijstand en opvang op maat van de slachtoffers verzekeren

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
193.Optimaliseren van het gratis ter beschikking stellen van vertalers van de slachtoffers van gendergerelateerd geweld wanneer zij in contact komen met de politiediensten.	Binnenlandse Zaken (Politie)	
194.De mogelijkheid bekijken inzake de oprichting van een pool van interculturele bemiddelaars en tolken met een bijzondere opleiding inzake VGV, gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld.	IGVM	Justitie, Binnenlandse Zaken (Politie), Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Duitstalige Gemeenschap

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
195.Uitwerken van richtlijnen voor politiediensten om ervoor te zorgen dat zij de juiste informatie verstrekken aan de slachtoffers (zie omzendbrief 4/2006 inzake intrafamiliaal geweld) en de link leggen met de toestand aangaande het verblijfsstatuut van het slachtoffer (zie artikel 11 van de Wet van 1980) wanneer ze worden geconfronteerd met mensen zonder geldige verblijfsdocumenten.	Binnenlandse Zaken (Politie)	

In dit kader onderzoeken om het probleem van beroepsgeheim tussen gerechtelijke en bestuurlijke politiediensten aan te pakken opdat de gerechtelijke politie in het geval van aangifte van partnergeweld bij slachtoffers met een tijdelijke verblijfsvergunning (op basis van gezinshereniging) steeds de bestuurlijke politie op de hoogte kan brengen van het partnergeweld. Op deze manier kan de dienst slachtofferbejegening het slachtoffer op de hoogte stellen van de mogelijkheid om de verblijfsvergunning te behouden zelfs indien men de dader verlaat.		
--	--	--

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
196.Het draaiboek 'zedemisdrijven' aan alle politiezones verspreiden, op het intranet plaatsen en het belang ervan duiden.	Gelijke Kansen (federaal), Binnenlandse Zaken (politie)	

IV.4.1.2. Waarborgen dat de rechten en belangen van de slachtoffers worden beschermd tijdens de verhoren

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
197.De omzendbrief 'audiovisueel gehoor' evalueren en aanpassen waar nodig.	Justitie (College van Procureurs-Generaal)	

198.Nagaan in welke mate er een expertisenetwerk en permanentiesysteem voor het verhoor van meerderjarige slachtoffers van seksueel geweld uitgebouwd kan worden, wat moet bestaan uit politiemensen die de voortgezette opleiding 'zedemisdrijven' gevolgd hebben. Als tijdelijke en korte termijnoplossing, tot wanneer het voorgaande expertisenetwerk en permanentiesysteem opgericht is, moet men extra middelen vrijmaken zodat de leden van het netwerk TAM (netwerk audiovisueel verhoor minderjarigen) de taak van het audiovisueel verhoren van meerderjarige slachtoffers van seksueel geweld op zich kunnen nemen.	Binnenlandse Zaken (Politie), Justitie (College van Procureurs-Generaal)	
199.Voorzien dat de politie tijdens het verhoor de informatie verstrekt aan het slachtoffer met betrekking tot de tussenkomst van de ziekteverzekering in het kader van slachtofferschap.	Binnenlandse Zaken (Politie)	

IV.4.1.3. Toezien op de bescherming van de rechten en belangen van de slachtoffers tijdens en buiten gerechtelijke onderzoeken en procedures

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
200.Aanmoedigen van de aanstelling van contactpersonen in de migrantenorganisaties om een regelmatige interactie met de politie te waarborgen en slachtoffers van geweld te helpen bij het vinden van beschermings-, bijstands- en rehabilitatiediensten.	Binnenlandse Zaken (Politie), Gelijke Kansen (federaal)	

PARTNERGEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
201.Bijzondere aandacht besteden aan het informeren van slachtoffers over de maatregelen ten aanzien van de pleger, onder andere met betrekking tot de vervroegde invrijheidsstelling.	Justitie, Vlaanderen, Duitstalige Gemeenschap	Franse Gemeenschap
202.Opstellen van akkoordprotocol's tussen de politiediensten en de OCMW's over de samenwerking bij het opvangen van crisissituaties die zich tijdens het weekend voordoen.	Binnenlandse Zaken (Politie en ADVP)	Vlaanderen, Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Lokaal niveau)

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
203.Specifieke aandacht besteden aan het uitwerken van vrijwillige bemiddeling voor slachtoffers van eengerelateerd geweld die terugkeren naar huis. De veiligheid	Justitie, Vlaanderen, Franse Gemeenschap, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	

van het slachtoffer zal in dit kader voorop staan. Deze bemiddeling zal georganiseerd worden door speciaal hiertoe gevormde experten en enkel na het inschatten van risico's ²⁶ .		
--	--	--

Globale doelstelling V: Rekening houden met de genderdimensie in het asiel- en migratiebeleid

In het kader van gendergerelateerde asielverzoeken herhaalt het Verdrag van Istanbul de vereiste van de erkenning van gendergerelateerd geweld tegen vrouwen als een vorm van vervolging in de zin van het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 1951 en als een vorm van ernstig gevaar die aanleiding geeft tot aanvullende/extra bescherming.

Bovendien vereist het dat elk van de gronden uit dat Verdrag op gendergevoelige wijze wordt uitgelegd en dat, indien wordt vastgesteld dat er op basis van één of meer van deze gronden reden is voor vrees voor vervolging, de aanvragers de vluchtelingenstatus wordt toegekend in overeenstemming met de van toepassing zijnde instrumenten.

Tot slot vraagt het om de ontwikkeling van gendergevoelige opvangprocedures en ondersteuningsdiensten voor asielzoekers alsook van genderrichtlijnen en gendergevoelige asielprocedures, met inbegrip van de vaststelling van de vluchtelingenstatus en het verzoeken om internationale bescherming.

België zal dus zijn actieve rol blijven spelen om de genderdimensie aan bod te laten komen in het asiel- en migratiebeleid via drie afzonderlijke gebieden, te weten de beoordeling van asielaanvragen die afhangt van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS), de asielprocedure die afhangt van het CGVS en Vreemdelingenzaken en tot slot de opvang van asielaanvragers die afhangt van FEDASIL of andere gelijkwaardige centra.

V.1. Toezien op een gendergevoelige interpretatie bij de toekenning van het vluchtelingenstatuut (artikel 60, §2)

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
-----------	-------------------	---------

²⁶ Bemiddeling enkel opstarten in het geval van groen licht

204.Artikel 24 van het Koninklijk Besluit van 11 juli 2003 wijzigen om de inhoud van artikel 4.1 van de Kwalificatierichtlijn hierin op te nemen zodat de bewijslast wordt gedeeld in het kader van een asielprocedure, en de vermelding 'in samenwerking met de aanvrager' toevoegen aan artikel 27 van het Koninklijk Besluit. ²⁷	Asiel en Migratie	
205.Uitvoering van Richtlijn 2013/32/EU betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (omzetting van de minimumnormen in het Belgisch recht).	Asiel en Migratie	
206.In de opsomming van artikel 36 van de Wet van 12 januari 2007 (Hoofdstuk II aangaande kwetsbare personen) een verwijzing toevoegen naar de slachtoffers van VGV als behorend tot een kwetsbare groep met specifieke behoeften.	FEDASIL	

V.2. Gendergevoelige richtlijnen, procedures en ondersteuningsdiensten invoeren in de asielprocedures (artikel 60, §3)

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
207.Voor kwetsbare asielzoekers een	FEDASIL	

²⁷ Art 10,(1),d) de la directive qualification 2011/95 ,prévoit des conditions cumulatives. Et transposé dans l'art.48/3,§3,d) de la loi du 15/12/1980.

sociale en medische begeleiding van goede kwaliteit waarborgen, evenals een nauwgezette opvolging van de asielprocedure.		
208.Een omzendbrief opstellen waarin wordt uitgelegd dat vrouwelijke migranten die geen zelfstandige verblijfsvergunning hebben, kunnen gebruikmaken van de wettelijke beschermingsregels indien zij een gewelddadige relatie of een gewelddadig huwelijk ontvluchten. Deze omzendbrief verspreiden om hulpverleners te informeren over de wetgeving en de procedures.	Asiel en Migratie	Binnenlandse Zaken, Justitie

V.3. Migranten die worden vervolgd of dreigen te worden vervolgd wegens hun geslacht, passende opvang bieden
GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
209.Opstellen van richtlijnen voor intra-familiaal geweld en seksueel geweld (waaronder seksueel misbruik door hulpverleners) ter versterking van de deontologische code.	FEDASIL	
210.In de regelgeving het principe van de procedure voor het identificeren van kwetsbare personen invoeren of heldere richtlijnen opstellen op het niveau van de dispatching om de opsporing	FEDASIL	

van kwetsbare personen (onder andere kindbruiden) te bevorderen. Een praktisch en vereenvoudigd mechanisme om deze vaststelling en deze aangepaste opvolging te verzekeren zal van kracht zijn zolang de asielcrisis en de noodopvang blijft duren. In de opvangstructuren de opsporing van kwetsbare personen verbeteren. Een passende opvolging van deze mensen garanderen, zelfs in geval van een opvangcrisis.		
211.Invoering van een standaardprocedure voor het melden van aan seksueel geweld gerelateerde of gendergerelateerde feiten in de opvangstructuren.	FEDASIL	
212.Informatie- en sensibiliseringssessies voorzien in verband met het praktische mechanisme voor de vaststelling van kwetsbare situaties (in het bijzonder kindbruiden) en de aangepaste opvolging ervan en in verband met de invoering van de standaardprocedure voor de melding van gevallen van gendergerelateerd geweld.	FEDASIL	

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
213.Invoeren en financieren van begeleidingsmaatregelen voor de preventie van seksueel geweld in de opvang van (m/v) asielzoekers, met inbegrip van en in het bijzonder in de noodopvangplaatsen.	FEDASIL	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
214.Specifieke mechanismen invoeren om VGV op te sporen in de opvangstructuren: toevoeging van de verwijzing naar ondergane geweldplegingen – met inbegrip van VGV – aan het formulier voor het medische intakegesprek, sociomedische opvolging van de betrokkene, informatie over de VGV-context in België en verwijzing naar gespecialiseerde organisaties.	FEDASIL	

GLOBALE DOELSTELLING VI: STRIJDEN TEGEN GEWELD OP INTERNATIONAAL VLAK

Het Verdrag van Istanbul bevat diverse bepalingen op internationaal vlak, waaronder internationale samenwerking op burgerlijk en strafrechtelijk gebied, gerechtelijke bijstand op strafrechtelijk gebied, de integratie van de preventie en de strijd tegen gendergerelateerd geweld in ontwikkelingshulpprogramma's en de uitwisseling van informatie tussen staten in het kader van personen in gevaar.

Wat betreft de Belgische Ontwikkelingssamenwerking wordt de gelijkheid van vrouwen en mannen als transversaal thema opgenomen. Meer in het bijzonder wordt de strijd tegen alle vormen van geweld tegen vrouwen (strijd tegen gedwongen huwelijken, vrouwelijke genitale verminking en andere nefaste praktijken, alsook de strijd tegen seksueel geweld als oorlogswapen) als hoofdthema opgenomen.

België zal blijven bijdragen aan ontwikkelingsprogramma's en maatregelen die gendergerelateerd geweld willen voorkomen, verminderen en strafbaar maken. Hierbij zal specifieke aandacht gaan naar de fysieke integriteit van vrouwen en meisjes op de vlucht.

België zal de initiatieven van internationale, Belgische en plaatselijke ngo's blijven ondersteunen die ijveren voor de bescherming van vrouwen en die strijden tegen seksueel geweld, onder meer door een geïntegreerde behandeling van medische en psychosociale verzorging, door de sociaaleconomische re-integratie van de slachtoffers en door het aanbieden van bescherming en huisvesting.

België zal eveneens zijn steun verlenen aan initiatieven die bijdragen tot de uitwerking en toepassing in derde landen van een nationale wetgeving die seksueel geweld bestraft en die vrouwen en meisjes aanmoedigen om klacht in te dienen wanneer ze het slachtoffer zijn van seksueel geweld.

VI.1. Op internationaal en Europees niveau prioritaire aandacht verlenen aan de gelijke kansen voor mannen en vrouwen, en meer in het bijzonder aan de strijd tegen gendergerelateerd geweld

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
215. Invoegen van specifieke indicatoren in de target 'geweld op vrouwen' in het kader van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen in het post 2015 ontwikkelingskader. Ook in alle andere targets verzoeken om naar geslacht uitgespliste indicatoren op te nemen en dit in het kader van de preventie van geweld op vrouwen.	Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Gelijke Kansen (federaal), IGVM	

216.Financiering van multilaterale partnerorganisaties die een normatieve, coördinerende, vernieuwende en katalyserende rol spelen in het domein van de gelijke kansen en in het bijzonder wat betreft de strijd tegen geweld op vrouwen en meisjes.	Ontwikkelingssamenwerking	
217.Een nieuwe genderstrategie uitwerken binnen de ontwikkelingssamenwerking.	Ontwikkelingssamenwerking	
218.Meewerken aan de uitvoering van het nieuwe EU Gender Actionplan in Development Cooperation.	Ontwikkelingssamenwerking	
219.Oproepen aan Staten tot de ratificatie van CEDAW en het facultatief protocol en tot het intrekken van voorbehouden die niet verenigbaar zijn met het voorwerp en doel van het Verdrag. Oproepen tot een tijdige rapportering aan en opvolgingen van de aanbevelingen van het CEDAW comité.	Buitenlandse Zaken	
220.Het financieel ondersteunen van de niet-gouvernementele organisaties die het bestrijden van geweld tegen vrouwen en kinderen en het bevorderen van hun fundamentele rechten als doel hebben.	Ontwikkelingssamenwerking, Gelijke Kansen (federaal), Vlaanderen, Franse Gemeenschap, COCOF, Brussels Hoofdstedelijk Gewest	

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
221. In het kader van alle vredesmissies van de EU, de NAVO en de VN, de uitvoering van het actieplan 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid' ondersteunen, met de nadruk op de fysieke integriteit van vrouwen en meisjes op de vlucht. In datzelfde kader benadrukken dat seksueel geweld, gepleegd door leden van die (civiele of militaire) missies gestraft worden.	Buitenlandse Zaken	
222. Oproepen aan alle landen om de meest ruime definitie van seksueel geweld, zoals vastgesteld door het Internationaal Strafhof, toe te passen. ²⁸	Buitenlandse Zaken	
223. Op het politieke en operationele niveau prioriteit geven aan de strijd tegen alle vormen van geweld voor, tijdens en na gewapende conflicten, met bijzondere aandacht voor seksueel geweld.	Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking, Gelijke Kansen (federaal), Defensie, Binnenlandse Zaken (politie), IGVM	
224. Oproepen tot aandacht voor seksueel geweld op mannen tijdens conflictsituaties. Bij het ondersteunen van projecten rond seksueel geweld in conflictsituaties, ook oproepen om	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking	

²⁸ Zie in bijlage 3 « definitions of crimes of sexual violence in the rome statute of the icc – The Elements of Crimes »

rekening te houden met de bijzondere situatie van mannelijke slachtoffers van seksueel geweld.		
--	--	--

VI.2. Steun verlenen aan de inspanningen van de partnerlanden inzake ontwikkelingssamenwerking en de initiatieven van het maatschappelijk middenveld om de strijd aan te gaan met gendergerelateerd geweld (artikel 63, §4)

GENDERGERELATEERD GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
225.Sensibilisering rond gendergelijkheid en seksualiteit en aangepaste, specifieke en toegankelijke diensten in de verschillende gezondheidsprogramma's.	Ontwikkelingssamenwerking	
226.Steun aan en pleiten voor geboorteregistratie, in voorkomend geval, met name in de Afrikaanse landen, omdat niet geregistreerde kinderen geen rechten kunnen doen gelden	Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking	
227.Initiatieven ondersteunen die in derde landen de nationale wetgeving ter bestraffing van gendergerelateerd geweld (in bijzonderheid seksueel geweld) helpen ontwikkelen en uitvoeren en die vrouwen en meisjes aanmoedigen klacht in te dienen in geval van gendergerelateerd geweld (in bijzonderheid seksueel geweld).	Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking	

228.De introductie van strategieën voor een grotere betrokkenheid van mannen, jongens, dorpschoude en religieuze leiders in projecten en programma's met betrekking tot gender.	Ontwikkelingssamenwerking, Belgische Technische Coöperatie	
229.Bijdragen tot ontwikkelingsprogramma's en maatregelen die geweld op vrouwen kunnen voorkomen, verminderen en strafbaar stellen.	Ontwikkelingssamenwerking	

SEKSUEEL GEWELD

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
230.De staten aanmoedigen, waar relevant, om de eerste verantwoordelijkheid eigen aan elke staat te nemen in de strijd tegen seksueel geweld (ownership)	Buitenlandse Zaken	

EERGERELATEERD GEWELD/GEDWONGEN HUWELIJKEN EN GENITALE VERMINKING

MAATREGEL	VERANTWOORDELIJKE	PARTNER
231.Ontwikkeling van internationale partnerschappen op politiek niveau en op het niveau van het verenigingsleven voor een betere aanpak van de problematiek van gedwongen huwelijken.	COCOF	

232. In het kader van de politieke dialoog met de landen waar VGV nog op grote schaal toegepast wordt erover waken om bijzondere aandacht te schenken aan de naleving van de bepalingen van het Protocol van Maputo dat door die landen ondertekend en grotendeels bekrachtigd werd, en aan het feit of ze in de nationale wetgeving werden omgezet en moeten toegepast worden.	Ontwikkelingssamenwerking, Volksgezondheid	
233. Faciliteren van de sensibiliseringsacties, de seminaries en conferenties rond VGV in de partnerlanden en op regionaal niveau.	Ontwikkelingssamenwerking	
234. Verder verspreiden van het paspoort 'STOP VGV' in de Belgische ambassades in het buitenland en reisklinieken.	Buitenlandse Zaken (Directie-generaal Consulaire Zaken), Volksgezondheid	
235. Uitvoering van de resolutie over de strijd tegen gedwongen kindhuwelijken waar ook ter wereld, inzonderheid in de partnerlanden van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. ²⁹	Ontwikkelingssamenwerking, Buitenlandse Zaken	

Bijlage 1: toepassingsgebied van het Verdrag van Istanbul

²⁹ Zie DOC 54 0630/006 (De Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers, 5 maart 2015).

I. Definitie

Definitie van geweld tegen vrouwen - Verdrag van Istanbul

Geweld tegen vrouwen wordt daarbij gedefinieerd als een schending van de mensenrechten en een vorm van discriminatie van vrouwen. Daarbij wordt verwezen naar alle vormen van gendergerelateerd geweld die leiden of waarschijnlijk zullen leiden tot fysiek, seksueel of psychologisch letsel of leed of economische schade voor vrouwen, met inbegrip van bedreiging met dit soort geweld, dwang of willekeurige vrijheidsberoving, ongeacht of dit in het openbaar of in de privésfeer geschiedt.

Het Verdrag verduidelijkt dat de term "geweld tegen vrouwen op basis van gender" aansluit bij degene die gebruikt worden in verschillende internationale teksten zoals de Algemene Aanbeveling nr. 19 van het CEDAW inzake geweld tegen vrouwen (1992), de Verklaring van de Algemene vergadering van de Verenigde Naties inzake de uitbanning van het geweld tegen vrouwen (1993) of de Aanbeveling Rec(2002)5 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa aan de lidstaten inzake de bescherming van vrouwen tegen geweld (2002).

Algemene aanbeveling nr. 19 van de CEDAW over geweld tegen vrouwen (1992)

Het eerste artikel van het Verdrag geeft een definitie van discriminatie tegen vrouwen. Volgens deze definitie omvat discriminatie ook geweld op basis van het geslacht, dat wil zeggen geweld uitgeoefend tegen een vrouw omdat ze een vrouw is of geweld dat in het bijzonder de vrouw treft. Het omvat tevens daden die kwelling of lijden van fysieke, mentale of seksuele aard toebrengen, het bedreigen met dergelijke daden, het aanwenden van dwang of het ontnemen van de vrijheid.

Verklaring van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over de uitbanning van geweld tegen vrouwen (1993)

Geweld ten opzichte van vrouwen omvat, zonder daartoe beperkt te zijn, de vormen van geweld die hierna worden opgesomd:

- a) lichamelijk, seksueel of psychologisch geweld dat wordt uitgeoefend binnen de familie of binnen het gezin, met inbegrip van slagen, seksuele misdragingen met kinderen van het vrouwelijke geslacht in het gezin, gewelddaden die gebonden zijn aan de bruidsschat, verkrachting binnen het koppel, genitale verminkingen en andere traditionele praktijken ten nadele van de vrouw, buitenechtelijk geweld en geweld dat gebonden is aan uitbuiting;
- b) lichamelijk, seksueel en psychologisch geweld dat wordt uitgeoefend binnen de gemeenschap, met daarbij inbegrepen verkrachting, seksuele misdragingen, aanranding van de eerbaarheid en ongewenst seksueel gedrag op het werk, in de onderwijsinstellingen en elders, souteneurschap en gedwongen prostitutie;
- c) lichamelijk, seksueel en psychologisch geweld dat door de Staat wordt uitgeoefend of gedoogd, waar dit ook uitgeoefend wordt.

Aanbeveling Rec(2002)5 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa aan de Lidstaten over de bescherming van vrouwen tegen geweld

1. Voor deze aanbeveling wordt onder de term 'geweld tegen vrouwen' verstaan "alle vormen van gendergerelateerd geweld die leiden of waarschijnlijk zullen leiden tot fysiek, seksueel of psychologisch letsel of leed voor vrouwen, met inbegrip van bedreiging met dit soort geweld, dwang of willekeurige vrijheidsberoving, ongeacht of dit in het openbaar of in de privésfeer geschiedt". Deze definitie is van toepassing op, maar niet beperkt tot, de volgende daden:

a. geweld dat wordt gepleegd binnen de familie of het gezin, en met name agressie van fysieke of psychische aard, misbruik van emotionele en psychologische aard, verkrachting en seksueel misbruik, incest, verkrachting tussen echtgenoten, gebruikelijke partners, occasionele partners of samenwonenden, eengerelateerde misdrijven, verminking van vrouwelijke genitale of seksuele organen, evenals andere traditionele praktijken die schadelijk zijn voor de vrouw, zoals gedwongen huwelijken;

b. het geweld uitgeoefend binnen de gemeenschap in het algemeen, en met name verkrachting, seksueel misbruik, aanranding van de eerbaarheid en ongewenst seksueel gedrag op het werk, in instellingen of op andere plekken, vrouwenhandel met het oog op seksuele en economische uitbuiting, evenals sekstoerisme;

c. geweld dat door de Staat of dragers van het openbare gezag wordt uitgeoefend of gedoogd;

d. schending van de basisrechten van vrouwen in een gewapend conflict, met name ontvoering, gedwongen verhuizing, systematische verkrachting, seksuele slavernij, gedwongen zwangerschap en handel met het oog op seksuele en economische uitbuiting.

Definitie van huiselijk geweld

Huiselijk geweld wordt aldus door het Verdrag van Istanbul gedefinieerd als *"alle vormen van fysiek, seksueel, psychologisch of economisch geweld dat plaatsvindt binnen het gezin of het huishouden of tussen voormalige of huidige echtgenoten of partners, ongeacht of de dader in dezelfde woning als het slachtoffer verblijft of heeft verbleven"*.

Het toelichtend rapport van het Verdrag preciseert dat huiselijk geweld voornamelijk twee soorten geweld inhoudt: geweld tussen intieme partners en intergenerationeel geweld (gepleegd door een persoon tegen zijn kind of zijn ouder of tussen twee of meerdere andere familieleden van verschillende generaties).

II. Samenvatting

➡ Geweld tegen vrouwen

Geweld binnen het gezin:

- fysieke of psychologische agressie;
- emotioneel en psychologisch misbruik;
- seksueel geweld en verkrachting tussen (ex-)partners;
- incest;
- genitale verminking;
- misdrijven in naam van de eer, gedwongen huwelijken, andere traditionele praktijken die schadelijk zijn voor vrouwen;
- geweld tussen niet-partners;
- geweld dat verband houdt met uitbuiting.

Geweld binnen de gemeenschap:

- seksueel misbruik en verkrachting;
- seksuele mishandeling;
- ongewenst seksueel gedrag;
- ongewenst seksueel gedrag op het werk;
- souteneurschap en gedwongen prostitutie;
- vrouwenhandel met het oog op seksuele en economische uitbuiting;
- sekstoerisme.

Institutioneel geweld

Geweld in gewapende conflictsituaties.

➡ **Huiselijk geweld**

Geweld tussen intieme partners

Intergenerationeel geweld

Bijlage 2: definitie van gendergerelateerd geweld

Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van kaderbesluit 2001/220/JBZ (punt 17)

Geweld dat zich richt tegen een persoon wegens het geslacht, de genderidentiteit of de genderexpressie van die persoon of waaronder personen van een bepaald geslacht in onevenredige mate te lijden hebben, wordt aangemerkt als gendergerelateerd geweld. Het kan resulteren in lichamelijke, seksuele, emotionele of psychologische schade, dan wel economisch nadeel voor het slachtoffer. Gendergerelateerd geweld wordt aangemerkt als een vorm van discriminatie en als een schending van de fundamentele vrijheden van het slachtoffer, en omvat geweld in hechte relaties, seksueel geweld (onder meer verkrachting, aanranding en seksuele intimidatie), mensenhandel en slavernij, en verschillende vormen van schadelijke praktijken zoals gedwongen huwelijken, genitale verminking bij vrouwen en zogenaamde „eengerelateerde misdrijven”. Vrouwelijke slachtoffers van gendergerelateerd geweld, en hun kinderen, hebben vaak behoefte aan bijzondere ondersteuning en bescherming, in verband met het hoge risico van secundaire en herhaalde victimisatie, van intimidatie en van vergelding in verband met dergelijk geweld.

Bijlage 3 : definitions of crimes of sexual violence in the rome statute of the icc – The Elements of Crimes

The Rome Statute of the International Criminal Court (ICC) has established in article 7(1)(g) that "rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, enforced sterilization, or any other form of sexual violence of comparable gravity." constitutes a crime against humanity. Sexual violence is further explained in the ICC's Elements of Crimes, which the Court uses in its interpretation and application of article 7. The Elements of Crime establishes that sexual violence is:

- "an act of sexual nature against one or more persons or caused such person or persons to engage in an act of sexual nature by force, or by threat of force or coercion, such as that caused by fear of violence, duress, detention, psychological oppression or abuse of power, against such person or persons or another person, or by taking advantage of a coercive environment or such person's or persons' incapacity to give genuine consent."